

Delårsrapport april 2024

Innehåll

Sammanfattning	3
Fokusområden från regionfullmäktige	4
Viktiga händelser under perioden	7
Regional utveckling	9
Kollektivtrafik och infrastruktur	15
Kultur och demokrati	17
Internt hållbarhetsarbete	21
Hälso- och sjukvård	24
Medarbetare	36
Ekonomi	47
Finansiell rapportering	62

Innehållsansvar: Koncernkontoret

Foto: Cultura Creative, Valentin, Ingrid Horner, Johanna Ewald St Michaels, Ines Sebalj, Helena Skoog, Jonathan Fernström och Pernilla Lundgren, IstockPhoto, Susanne Wahlström, Ellen Jansson Weist

Sammanfattning

Årets första fyra månader har fortsatt präglats av de stora ekonomiska utmaningarna för Västra Götalandsregionens (VGR:s) sjukhus. Ett omfattande arbete med åtgärdsplaner för en ekonomi i balans pågår, där de cirka 1 700 åtgärderna nu börjat ge effekt. Detta syns bland annat i en något avtagande kostnadsökningstakt, både inklusive och exklusive de stora pensionskostnaderna till följd av den höga inflationen under föregående år. Detta beror huvudsakligen på att antalet nettoårsarbetare är något lägre än samma period 2023. Den avtagande kostnadstakten till trots redovisar sjukhusen ett negativt resultat uppgående till -763 mnkr vilket avviker negativt mot budget med -518 mnkr. Resultatet för VGR som helhet uppgår till -488 mnkr, vilket avviker positivt från budget med 708 mnkr. Detta förklaras till huvudsak av värdeuppgången på de finansiella placeringarna samt högre generella statsbidrag än budgeterat. Resultatet exklusive värdeuppgången uppgår för perioden till -1 423 mnkr. Prognosen för helåret är ett resultat i nivå med budget på -2,4 miljarder kronor. Prognosen är en kombination av en negativ budgetavvikelse på sjukhusstyrelserna, samt högre statsbidrag och värdeuppgångar på finansiella placeringar än budgeterat.

Tillgängligheten har försämrats jämfört med samma period 2023. I april var tillgängligheten till första besök inom 90 dagar 66 procent jämfört med 69 procent 2023, motsvarande en ökning av antalet väntande över 90 dagar från cirka 27 000 till cirka 30 000. Tillgängligheten till operation har i sin tur försämrats från 64 procent till 61 procent, vilket motsvarar en ökning av antalet väntande över 90 dagar från drygt 11 000 till närmare 13 000. Beläggningsgraden inom den somatiska vården är fortsatt hög och inget sjukhus ligger under 90 procent. Inom psykiatrin är beläggningsgraden bättre även om den är över 90 procent för NU-sjukvården, Sahlgrenska Universitetssjukhuset och Skaraborgs Sjukhus. För att förbättra tillgängligheten behöver det ske ett fortsatt arbete med ökad samverkan kring tillgänglig kapacitet samt att vårdcentralerna riktar sina remisser dit tillgängligheten är bäst. Det är fortsatt en stor utmaning att förbättra tillgängligheten och samtidigt hantera den ekonomiska obalansen.

I april var antalet arbetslösa i Västra Götaland cirka 52 500 jämfört med 48 800 samma period föregående år. Den ökning som skett från juni 2023 i spåren av de ekonomiska utmaningarna inom flera sektorer har nu för första månaden avstannat och gått ner något. Arbetet med den regionala utvecklingsstrategin pågår där arbetet med kompetensförsörjning är en viktig del för att säkra länets långsiktiga ekonomiska stabilitet.

Resandet i kollektivtrafiken fortsätter utvecklas positivt och uppgick per april till 325 miljoner delresor vilket kan jämföras med 316 miljoner resor för ett år sedan. Ökningen följer planen enligt trafikförsörjningsprogrammet och resandenivån uppgår nu till cirka 92 procent av resandet innan pandemin. Även inom VGR:s kulturbolag har antalet besökare varit på en hög nivå. Göteborgsoperan har till exempel haft över 100 000 besökare under perioden januari till april och Regionteatern har spelat för drygt 7 900 barn och unga.

Fokusområden från regionfullmäktige

Prognosen för regionfullmäktiges fokusområden visar överlag på fortsatt delvis måluppfyllelse. Av 33 fokusområden bedöms 10 uppnås, 21 uppnås delvis och 2 inte uppnås. Särskilt god måluppfyllelse kan noteras inom kollektivtrafik och infrastruktur samt kultur och demokrati. Inom hälso- och sjukvården uppnås fokusområden inom primärvård, mobil vård, förebyggande arbete och produktionsstyrning.

Fokusområden inom: Regional utveckling	Uppnås	Uppnås delvis	Uppnås inte
Den biologiska mångfalden ska stärkas och bevaras	●		
Öka takten i "Klimat 2030 Västra Götaland ställer om"		●	
Kraftsamla för elektrifiering		●	
Kraftsamla för cirkulära affärsmodeller		●	
Främja företagsamhet och kapacitet för förnyelse		●	
Leda utvecklingen för nya gröna jobb och säkerställa kompetensförsörjningen		●	
Kraftsamla för fullföljda studier		●	
Fokusområden inom: Kollektivtrafik och infrastruktur	Uppnås	Uppnås delvis	Uppnås inte
Möjliggöra hållbar mobilitet för fler	●		
Trygg och pålitlig kollektivtrafik		●	
Påverka och prioritera angelägen infrastruktur	●		
Fokusområden inom: Kultur och demokrati	Uppnås	Uppnås delvis	Uppnås inte
Stärk Västra Götalandsregionens arbete med demokrati och yttrandefrihet	●		

Kulturen ska både nå och angå fler i hela Västra Götaland			
Stärka kulturens infrastruktur			
Fokusområden inom: Internt hållbarhetsarbete	Uppnås	Uppnås delvis	Uppnås inte
Minska Västra Götalandsregionens miljö- och klimatpåverkan enligt miljömål 2030			
Öka integreringen av mål för social hållbarhet 2030 i Västra Götalandsregionens huvuduppdrag			
Fokusområden inom: Hälso- och sjukvård	Uppnås	Uppnås delvis	Uppnås inte
Öka produktiviteten i egen regi genom medarbetardrivet förändringsarbete för att öka tillgängligheten och säkerställa jämlik tillgång till vård			
Regiongemensam strategi för produktionsstyrning för att utveckla en gemensam kö			
Skapa långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningar för sjukvårdens utförare i egen regi			
Öka antalet disponibla vårdplatser för att nå målet med högst 90% beläggningsgrad			
Utveckla arbetet med folkhälsa och förebyggande arbete			
Västra Götalandsregionen ska stötta barns psykiska hälsa genom att öka tidiga insatser och innovationer			
Öka tillgängligheten till psykiatrin genom att skapa fungerande samverkan mellan olika aktörer			
Primärvården ska vara lätt att nå och ha ett helhetsansvar genom ökad tillgänglighet			
Primärvården ska utvecklas i syfte att driva på omställningen till en nära vård, minskad administration och skapa en mer jämlik tillgång till vård			
Fortsatt satsa på mobila enheter för att utveckla arbetet med nära vård			
Användarvänliga digitala vårdtjänster ska utvecklas och användas för patienters bästa			

Fokusområden inom: Medarbetarområdet	Uppnås	Uppnås delvis	Uppnås inte
Fortsatt arbete med konkurrenskraftiga löner		●	
Stärka möjligheter till arbetstidsmodeller samt anställningsformer som rotationstjänster och kombinationstjänster		●	
Utveckla lärmiljöer, handledning och arbetssätt för att skapa förutsättningar för verksamhetsförlagd utbildning för samtliga berörda yrkeskategorier och kompetenser		●	
Arbetet med att nå normtal för antal medarbetare per chef ska följas för att förutsättningar för första linjens chef ska förbättras		●	
Använd de personella resurserna och öka vårdprofessionens tid med patient genom uppgiftsväxling och rätt använd kompetens		●	
Ta vara på forskningens rön om förändrade och hållbara arbetssätt		●	
Ta bort onödiga administrativa uppgifter för medarbetare		●	

Viktiga händelser under perioden

Januari

- Högsbo närsjukhus invigs. Sjukhuset ersätter Frölunda specialistsjukhus och kan ta emot dubbelt så många patienter.
- Det första spadtaget tas för nya växthus och besökscentrum, etapp 2 och 3 i Botaniska trädgården i Göteborg. Med nya växthus och ett besökscentrum får trädgårdens besökare en attraktiv upplevelse när som helst under året.

Februari

- Regionfullmäktige beslutar om avgiftsfri vaccination för vuxna personer i Västra Götaland med otillräckligt skydd mot mässling, påssjuka, röda hund, difteri, stelkramp, polio och kikhosta.
- Regionfullmäktige beslutar om att alla tillsvidareanställda medarbetare i VGR:s förvaltningar och i helägda bolag ska krigsplaceras i VGR.

Mars

- Spårvagnsdepån på Ringön är klar för att ta emot spårvagnar i Göteborg. Med den nya depån möjliggörs underhåll av spårvagnar på Hisingen i Göteborg. Depån ökar även kapaciteten och robustheten för hela spårvagnstrafiken.

April

- Västra Götalandsregionens jämställdhetspris 2024 delas ut på två teman. På temat våld i nära relationer tilldelades Karin Svensson Malchau och Mikael Sundfeldt, verksamhetsområde ortopedi på Sahlgrenska Universitetssjukhuset pris för sitt arbete mot våld i nära relationer. På temat psykisk ohälsa tilldelas Anke Samulowitz vid Kunskapscentrum för jämlik vård pris för sitt verksamhetsnära utvecklingsarbete, sina strategiska insatser och framgångsrika forskningsstudier för mer jämställd smärtvård för kvinnor och män.
- Biologiska yrkeshögskolan vid Naturbruksförvaltningen beviljats att bedriva två nya utbildningar, skogsvårdare och skogsmaskinförare inom den nya utbildningsformen för vuxna, Nationell yrkesutbildning
- Regiongemensamt rekryteringscenter inrättas och är ett steg i arbetet mot en mer enhetlig och kvalitetssäkrad rekryteringsprocess för att stärka arbetsgivarvarumärket.
- Med ett nytt arbetssätt vid akuta operationer i buken har NU-sjukvården lyckats minska dödligheten med 25 procent och kortat vårdtiderna, både på IVA och totalt sett.
- Regionfullmäktige beslutade om ny organisering av Alarmeringstjänsten. Det nya avtalet med SOS Alarm avser positionering, en första bedömning och prioritering av 112-samtal. Larm om akuta livshotande symtom eller olycksfall skickas direkt till dirigeringscentralen.

Verksamhet

Västra Götalandsregionens verksamhet bedrivs inom de huvudsakliga områdena regional utveckling, kultur, kollektivtrafik samt hälso- och sjukvård. För att dessa verksamheter ska fungera så bra och effektivt som möjligt bidrar flera gemensamma stödfunktioner. Arbetet inom dessa områden beskrivs nedan.

Regional utveckling

Den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland sätter ramarna för det regionala utvecklingsarbetet med målet att tillsammans göra Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Genomförandet av strategin görs tillsammans med kommuner och kommunalförbund, näringsliv, akademi, myndigheter och civilsamhället och sker framför allt inom strategins kraftsamlingar; elektrifiering, cirkulära affärsmodeller, fullföljda studier och digitalisering. Under våren har en översyn av den regionala utvecklingsstrategin påbörjats.

Konjunkturläget i Västra Götaland har fortsatt förbättrats något under april men ligger fortfarande kvar på ett sämre läge än normalt. Enligt prognos från Konjunkturinstitutet bottnar lågkonjunkturen i år för att börja återhämta sig i slutet av året. Arbetslösheten i Västra Götaland har minskat något och var i april 5,9 procent.

VGR bedriver, på egen hand och i samverkan med en stor mängd aktörer inom olika sektorer, ett aktivt och framgångsrikt arbete för att nå upp till mål och tillhörande fokusområden inom regional utveckling. Genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin sker enligt plan, men det kan konstateras att måluppfyllelsen är beroende av omvärldsfaktorer där VGR i vissa fall saknar rådighet att påverka.

Fokusområde:

Den biologiska mångfalden ska stärkas och bevaras

Fokusområdet kommer att uppnås/är uppnått

Under perioden har VGR:s *Plan för biologisk mångfald 2022–2024* utvärderats och resultatet av utvärderingen har redovisats för miljö- och regionutvecklingsnämnden. Utvärderingen är en viktig del i översynen inför kommande beslut om ny plan för perioden 2025–2030. Utvärderingen visade bland annat att de valda fokusområdena fortsatt är relevanta och viktiga för arbetet med en ökad biodiversitet.

I mars samlades alla partners inom det Interreg Nordsjön- och VGR-finansierade projektet EXPBIO för en startkonferens. Projektet leds av Göteborgs botaniska trädgård, och projektparterna kommer från Nederländerna, Belgien, Tyskland, Danmark och Sverige. Tillsammans ska parterna arbeta med biologisk mångfald ur olika perspektiv, och inom projektet kommer de bland annat ha ett utbyte av kunskap och erfarenheter mellan länder, skapa lokalt framtagna fröblandningar för olika ändamål och pröva olika restaureringsmetoder för gräsmark.

Styrelsen för fastighet, stöd och service arbetar med fokusområdet, dels genom utveckling och förvaltning av de utemiljöer som finns vid VGR:s fastigheter, dels vid inköp av material där produktionen påverkar biologisk mångfald på annan plats. Biologisk mångfald är en aspekt som finns med och beaktas när planer för utemiljön vid VGR:s fastigheter tas fram. Det pågår ett arbete med att fastställa hur styrningen

ska utformas vid utveckling och förvaltning för att öka och bevara biologisk mångfald.

För Göteborgs naturhistoriska museum är biologisk mångfald central för hela verksamheten. Det publika arbetet sker dels genom en pedagogisk verksamhet riktad till skolor i hela Västra Götaland med teman om biologisk mångfald och koppling till de globala målen. Programarbetet har biologisk mångfald som övergripande tema och sker i nära samarbete med civilsamhället. Även naturbruksförvaltningen genomför en mängd aktiviteter kopplat till fokusområdet, under perioden har det bland annat handlat om planteringar av blommande buskar i övergång mellan öppen mark och skog. Genomförandet av dessa insatser ligger i fas, dock påverkas uppföljningen av den kalla våren så uppföljning kommer senare under vegetationsperioden.

Fokusområde:

Öka takten i "Klimat 2030 Västra Götaland ställer om"

Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om är en klimatstrategi och samverkansplattform som VGR och Länsstyrelsen driver tillsammans. De senaste åren har flera nya satsningar tagits fram för att stärka klimatarbetet. En av satsningarna är Kommunernas klimatlöften som under våren erbjudit kommunerna 30 stödwebbinarier för att kunna genomföra de klimatlöften som de antagit för perioden 2024–2026. Satsningen Klimatlöftet företag är i sin slutfas med stödinsatser till de 92 företag som ingår. Beräkning av potentiell klimatnytta för satsningarna Kommunernas klimatlöften och Klimatlöftet företag har genomförts och kommer att kommuniceras till målgrupperna framöver med syfte att visa vad vi kan åstadkomma tillsammans.

Rådet för industriomställning samlar västsvenska ledare för att analysera och kommunicera industrins utmaningar för minskade klimatutsläpp och stärkt konkurrenskraft. Under våren har rådet enats om en gemensam bedömning kring hur många arbetstillfällen som står på spel om inte tillräckligt med el kan levereras i tid för industrins omställning.

Västra Götalandsregionens bolag och förvaltningar gör många insatser för att bidra till klimatmålen. Exempelvis har GöteborgsOperan infört en prioriteringsordning vid inköp av textilier där de utgår från eget förråd och därefter först väljer köp från second hand, följt av design för återbruk innan andra alternativ väljs. Film i Väst har ett samproduktionsavtal med villkor att varje filmproduktions totala koldioxidutsläpp ska rapporteras.

Om Västra Götaland ska nå klimatmålen till 2030, inklusive den minskningstakt som är illustrerad i koldioxidbudgeten för länet, behöver utsläppen under den kvarstående perioden minska kraftigt varje år.

Fokusområde:

Kraftsamla för elektrifiering

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

En av de fyra kraftsamlingarna inom den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030 är elektrifiering. Genomförandet av kraftsamlingen sker i nära samverkan med bland annat kommuner, kommunalförbund, näringsliv och myndigheter. Genom kraftsamling elektrifiering tas ett samlat grepp om några av elektrifieringens nyckelfrågor som är av stor betydelse för utvecklingen av Västra Götalands samhälls- och näringsliv, såsom elförsörjning inkluderat elproduktion, eldistribution, elektrifiering av industrin och elektrifiering av transporter. Dessutom är kompetensomställningen central och genomsyrar hela kraftsamlingen.

I januari godkände regionstyrelsen en regional energiöverenskommelse, som ska tydliggöra behov av elproduktion och vilka roller kommuner, kommunalförbund och region har för att bidra till en kraftigt ökad elproduktion och nätutbyggnad. Överenskommelsen har tagits fram tillsammans med, och godkänts av, alla fyra kommunalförbund i länet. Ett annat exempel på samverkan som bidrar till fokusområdet är *Kommunernas elektrifieringsresa*, en insats finansierad av VGR inom vilken kommuner erbjuder stöd för att planera för elnätsfrågor och förnybar elproduktion. Ungefär hälften av kommunerna har deltagit och tagit fram underlag till planer, särskilt för vindkraftsområden som har valts som fokus av flertalet kommuner.

Ett delområde inom kraftsamlingen med stora utmaningar är elförsörjningen. Svårigheten ligger i VGR:s roll som behovsägare och påverkansaktör men med brist på rådighet över själva besluten, som ligger på nationell och lokal nivå. Det industriella behovet av el och effekt är flera gånger större än planerad utbyggnad. I en rapport som publiceras i början av maj bedöms att minst 10 000 jobb riskeras i Västra Götaland till 2030 och åren strax därefter, om inte elförsörjningssituationen kan lösas i tid.

Fokusområde:

Kraftsamla för cirkulära affärsmodeller

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Arbetet inom cirkulära affärsmodeller, som är en av den regionala utvecklingsstrategins fyra kraftsamlingar, syftar dels till att bygga kompetens och påskynda omställningen hos aktörer i Västra Götaland och de stödsystem som finns kopplat till näringslivsutvecklingen, dels att ställa om VGR:s egna flöden så att de blir cirkulära.

VGR:s företagsstöd har under första kvartalet anpassats för att bättre passa projekt som företag söker medel för att arbeta med cirkulära affärsmodeller och cirkulära lösningar. Miljö- och regionutvecklingsnämnden medfinansierar även projektet Cirkulär design och nya affärer, som leds av Science Park Borås. Projektet kommer genom affärscoacher nå ungefär 250 företag med insatser för en ökad cirkulär design och fokus på nya affärer.

Inom kulturområdet sker ett flertal aktiviteter som bidrar till fokusområdet. Under våren har VGR arrangerat en heldag om kulturella och kreativa branscher (KKB) som bland annat fokuserade på innovation och omställning, och platsens betydelse. Det sistnämnda har koppling till kraftsamlingens inriktning på cirkulära livsmiljöer, där VGR även engagerar sig i New European Bauhaus, ett europeiskt initiativ där stadsutveckling och arkitektur står i fokus för den gröna omställningen.

Den sammantagna bedömningen är att det, trots att ett intensivt arbete pågår inom området, finns mycket kvar att göra och att kunskapen om affärsmöjligheter och arbetssätt för ökad cirkularitet fortfarande är relativt omogen. VGR behöver fortsätta arbetet med att sprida kunskap och förståelse för en ny logik som går ut på att värna det material som redan finns, samt stötta och sedan lyfta fram goda exempel inom olika branscher.

Fokusområde:

Främja företagsamhet och kapacitet för förnyelse

● *Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått*

Basen i arbetet med att stärka innovationskraften utgörs av en stabil och långsiktig finansiering av innovationsinfrastruktur såsom inkubatorer, science parks och industriella utvecklingscentra samt entreprenörfrämjande organisationer och verksamheter kopplade till utpekade styrkeområden. Västra Götaland är en stark innovationsregion och ligger fortsatt i framkant när det kommer till näringslivets investeringar i FoU (forskning och utveckling).

Under perioden har miljö- och regionutvecklingsnämnden beslutat om medfinansiering av ett par större satsningar inom life science-området. En av satsningarna, Precision HealthTech Hub, ska etableras på GoCo Health Innovation City i Mölndal år 2026, och vara en infrastruktur och ett "community" med fokus på utveckling av nya smarta läkemedel (kallat ATMP). Detta är en del i att positionera Västra Götaland i framkant vad gäller utveckling av nya smarta läkemedel.

En annan satsning som medfinansierats under perioden är ett projekt som innefattar en etablering av livsmedelsområdet på GoCo Health Innovation City. Livsmedel och matvanor är centrala för att förebygga ohälsa i form av kostrelaterade sjukdomar. Inom området hälsoinnovation finns stora vinster att göra genom bättre samverkan mellan livsmedelsområdet, life science och sjukvårdsområdet.

Turistrådet Västsverige bidrar till fokusområdet bland annat genom aktiviteter kopplade till Hållbarhetsklivet, som är Västsveriges samlade initiativ för en hållbar besöksnäring, där offentliga och privata aktörer agerar med gemensam kraft för omställningen till ett hållbart samhälle. För tillfället är 46 kommuner och nästan 700 verksamheter anslutna till Hållbarhetsklivet.

Fokusområde:

Leda utvecklingen för nya gröna jobb och säkerställa kompetensförsörjningen

Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Tillgång till kunskap och kompetens är avgörande för utvecklingen i Västra Götaland, och målet att bygga kompetens kräver ett långsiktigt arbete. En fungerande kompetensförsörjning innefattar både arbetsgivares efterfrågan på kompetens och att utbudet av kompetens ska vara relevant, rätt dimensionerat och tillgängligt. VGR har sedan 2022 ett lagstadgat ansvar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet, i vilket det ingår att göra bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt.

I januari startade projektet Stärkt kompetens, med finansiering av Regionalfonden Västsverige och miljö- och regionutvecklingsnämnden. Projektets primära mål är att utveckla processer och metoder för att bistå små och medelstora industriföretag i Västra Götaland att förstå och tydliggöra sina kompetensbehov och förbättra sitt strategiska kompetensförsörjningsarbete, vilket är en grund för att den västsvenska industrin ska ha rätt kompetens för att följa med i teknikutvecklingen, bli hållbar, cirkulär och resurseffektiv.

Under våren har ett antal kurser genomförts på VGR:s folkhögskolor som ska bidra till kompetensförsörjning inom gröna näringar och hållbar besöksnäring, såsom trädgårdsutbildning, yrkesbiodling och friluftsliv i kustnära miljöer.

En utmaning inom kompetensförsörjningsområdet är att det är för få som söker de utbildningar där det finns ett stort behov av arbetskraft. Det räcker alltså inte med att erbjuda utbildningar utan det måste även finnas sökande som vill läsa utbildningen och därefter få en anställning. VGR adresserar frågan genom att kartlägga vad det finns för satsningar i Västra Götaland för att öka attraktionen för bristyrken, och planerar under hösten att genomföra satsningar för att öka attraktiviteten till utbildningar som leder till jobb.

Budgetindikator	Utfall april 2022	Utfall april 2023	Utfall april 2024
Andel arbetslösa 16–65 år av arbetskraften	6,0 %	5,5 %	5,9 %

Fokusområde:

Kraftsamla för fullföljda studier

● Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Arbetet bedrivs genom delregionala kunskapsnoder som ger metodstöd för kommuner och det civila samhället för att barn och unga ska få bästa möjliga förutsättningar att fullfölja sina studier. I januari presenterades halvtidsutvärderingen av kunskapsnoderna, rapporten innehåller en analys av arbetet hittills och rekommendationer för det fortsatta arbetet framåt. Processen kring fortsättning av de delregionala kunskapsnoderna efter år 2024 har startat tillsammans med kommunalförbunden och resultatet av halvtidsutvärderingen används i arbetet.

Under början av året har uppstartsarbete för det sociala investeringsprojektet "Tillsammans backar vi upp alla barn i Dalsland" genomförts. Projektet är VGR:s hittills största sociala investering, vars önskade effekter är en förbättrad hälsoutveckling hos barn och unga, att fler barn och unga klarar sin skolgång och att minska risken för ohälsa och utanförskap. Under våren har även spridningsarbete för sociala investeringar genomförts bland annat via VGR:s och Länsstyrelsens informationstillfälle om medel att söka inom social hållbarhet.

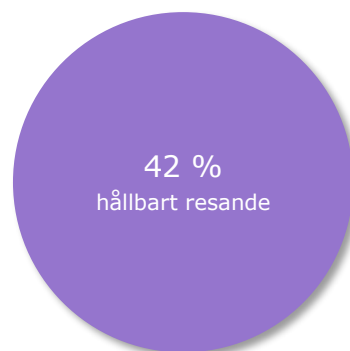
Västra Götalandsregionens egna utbildningsanordnare, naturbruksskolorna och folkhögskolorna, följer upp flertalet av sina indikatorer kopplade till fullföljda studier antingen efter sommaren eller vid årets slut. Heltidsmentor, stark elevhälsa och läxhjälp är några av de insatser som naturbruksförvaltningen har genomfört för att arbeta främjande och förebyggande för att öka andelen elever som når gymnasieexamen. En negativ utveckling som naturbruksförvaltningen däremot har identifierat det senaste året är att andelen elever som väljer att hoppa av gymnasiet har ökat. Under hösten 2023 noterades den högsta siffran sedan införande av nuvarande organisation.

Göteborgs botaniska trädgård är en annan av VGR:s verksamheter som genomför aktiviteter med bäring på fullföljda studier, genom olika pedagogiska insatser och projekt som bland annat syftar till att höja medvetenhet och kunskap hos barn och vuxna om biologisk mångfald.

Kollektivtrafik och infrastruktur

Trafikförsörjningsprogrammets långsiktiga mål innebär att andelen hållbara resor ska öka i hela Västra Götaland. Den samlade andelen med gång, cykel och kollektivtrafikresor har fortsatt utvecklats under början av året och uppgår nu till 42 procent, att jämföra med 40 procent under samma period förra året och 41 procent för helåret 2023.

Arbete med revidering av trafikförsörjningsprogrammet har fortsatt under våren. Ett förslag till strategisk inriktning för måldokumentet har arbetats fram utifrån höstens samråd och dialoger, och har beslutats i infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden.

Fokusområde:

Möjliggöra hållbar mobilitet för fler

● Fokusområdet kommer att uppnås/är uppnått

I februari fick satsningen ShiftSweden medel beviljade från Vinnova, Formas och Energimyndigheten. VGR och Västtrafik tillsammans med Region Stockholm, Region Skåne, Trafikverket och flera andra myndigheter är projektparter i satsningen. ShiftSweden syftar till att sy ihop mobilitet och kollektivtrafikplanering med samhällsbyggnad där konkreta åtgärder ska implementeras på 100 platser under 10 år.

Målbild Tåg 2035, inklusive Västtågsutredningen, öppnar upp för att på sikt etablera och trafikera ett antal nya stationer i mindre samhällen i Västra Götaland. VGR arbetar tillsammans med aktuella kommuner och Trafikverket i ett tidigt skede för att stödja en samhällsplanering där nya stationers potential kan nyttjas. Under våren har arbetet fokuserat på att dels utreda möjliga finansieringslösningar för de stationer där planeringen kommit längst, dels att påbörja kartläggning för stationsorterna i Boråsregionen.

Tester av dynamisk kollektivtrafik pågår under våren i Ulricehamn och Marks kommuner. Erfarenheter från testerna tillämpas löpande i kunskapsuppbyggnaden av dynamisk kollektivtrafiks utmaningar och möjligheter. Utvecklade tester planeras under året.

Arbetet med att ta fram en strategisk plan för ökad cykling har pågått sedan 2023. Planen utgör grund för VGR:s arbete med ökad cykling samt kan vara vägledande för det kommunala arbetet med ökad cykling.

Budgetindikator	Utfall april 2022	Utfall april 2023	Utfall april 2024
Andelen resor med kollektivtrafik, cykel och gång ska återtas till 2019 års nivåer	32 %	42 %	42 %

Fokusområde:

Trygg och pålitlig kollektivtrafik

● Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

En trygg och pålitlig trafik innefattar flertalet parametrar som utöver trygghetsaspekter ombord och i kollektivtrafikmiljöer också handlar om kollektivtrafikens tillförlitlighet i form av exempelvis tidshållning och information vid störningar.

En revidering av det styrande dokumentet *Strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor* pågår sedan 2023. Trygghets- och pålitlighetsfrågor är en del som är avgörande för att skapa en kollektivtrafik på jämlika villkor. Dokumentet sänds på remiss under hösten 2024 med påföljande beslut under 2025.

Västtrafik arbetar kontinuerligt för att öka tryggheten och pålitligheten i kollektivtrafiken. Arbetet är långsiktigt, består av flera åtgärder och behöver ske i samverkan med flera aktörer. Under våren har Västtrafik, i samverkan med två kommuner i Västra Götaland, påbörjat ett pilotprojekt för brottsförebyggande och trygghetsskapande platssamverkan på kollektivtrafikens arenor.

Ett arbete med framtidens trafikinformation pågår, som bland annat syftar till att förbättra information om både planerade och oförutsedda störningar till resenärerna.

Fokusområde:

Påverka och prioritera angelägen infrastruktur

Fokusområdet kommer att uppnås/är uppnått

Under årets första månader har arbete pågått med att formulera, förankra och samordna Västra Götalandsregionens sammanvägda yttrande över förslaget till inriktningsunderlag inför infrastrukturplaneringen för perioden 2026–2037. Tillsammans med yttrandet lyfts även Västra Götalands prioriterade infrastrukturbehov. Det sammanvägda yttrandet behandlades i beredningen för hållbar utveckling i mars, och yttrandet skickades till regeringen efter beslut i regionstyrelsen i april. Efter detta har VGR deltagit på Infrastrukturdepartementets hearing där VGR:s synpunkter på inriktningsunderlaget framfördes muntligt.

I slutet av april genomfördes *Västsvensk samling* - ett gemensamt evenemang där flera västsvenska aktörer samverkar. Evenemanget genomfördes i Stockholm där infrastrukturministern deltog, samt en bred samling av näringslivsrepresentanter och riksdagsledamöter. Dessutom genomfördes ett frukostmöte i riksdagshuset där VGR:s prioriteringar föredrogs med efterföljande frågestund. Båda dessa evenemang får anses ha nått en bred krets och ökat kunskapen om Västsveriges bidrag till nationen och vilka behoven är för att fortsatt vara en konkurrenskraftig region.

Kultur och demokrati

Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan styr arbetet inom kultur, tillsammans med bland annat den regionala utvecklingsstrategins kraftsamlingar fullföljda studier, cirkulära affärsmodeller och digitalisering. Kulturstrategin genomförs med kulturlivet, kommuner och kommunalförbund, näringsliv, akademi, myndigheter och civilsamhälle och implementeras även genom de uppdrag som kulturnämnden förhandlar fram med dryga trettio verksamheter, både VGR:s egna såsom Göteborgsoperan och externa aktörer. För kulturnämnden har våren till stor del präglats av dialog med dessa verksamheter, inför beslut om en ny uppdragsperiod 2025–2028.

GöteborgsOperan har höga beläggningssiffror på bland annat musikalen *Wicked* (96 procent), dansföreställningen *Hammer* (95 procent) och operan *Den flygande holländaren* (84 procent). Scenerna har haft drygt 100 000 besökare. Hos Göteborgs Symfoniker ligger försäljning av abonnemang för nästa säsong nära rekordåret 2019, och Regionteater Väst har under perioden haft fem premiärer och spelat dans- och teaterföreställningar i kommunerna Kinna, Uddevalla, Borås, Tranemo, Limmared, Lidköping, Kungshamn, Munkedal, Tidaholm, Lysekil och Dingle.

Styrelsen för kulturutveckling införde i år entréavgifter för besökare över 20 år på VGR:s muséer. En första uppföljning visar att 96 530 besök registrerats under årets första fyra månader, vilket motsvarar -13 procent jämfört med 2023. Nedgången var tydlig i januari men återhämtades under perioden. En del av styrelsen för kulturutvecklings musei- och besöksverksamhet har sin topp under sommarmånaderna, Vitlycke museum har exempelvis stängt under perioden januari-mars.

Kulturnämndens nya avtal med Mölndals stad om produktionsmiljö för dans är resultatet av flera års dialoger och planering – en satsning som påverkar dansområdet även nationellt.

Fokusområde:

Stärk Västra Götalandsregionens arbete med demokrati och yttrandefrihet

 Fokusområdet kommer att uppnås/är uppnått

Kulturens betydelse är större än all mätbar nytta, i grunden handlar det om att kunna växa och få andra perspektiv som människor. Att garantera yttrandefriheten är en absolut uppgift för demokratin, och yttrandefriheten är hotad i världen. En stor bredd av VGR:s nämnder och styrelser arbetar med fokusområdet.

Kulturnämndens utökade demokratiuppdrag ger nya möjligheter att stärka kultur och demokrati, under perioden arrangerades *Vilken värld rymms i Litteraturstaden Göteborg?* då ALMA-pristagaren 2023 (Astrid Lindgren Memorial Award) Laurie Halse Anderson läste ur sina böcker som är förbjudna i vissa amerikanska delstater. Kulturnämndens stöd under 2022–2023 för att stötta konstnärer och kulturarbetare från Ukraina, Belarus och Ryssland har även rapporterats under våren, och visar att under två år har 29 konstnärer fått residensplatser på sju platser i Västra Götaland. Residensen omfattar bildkonst, film, musik och kulturjournalistik.

VGR:s folkhögskolor arbetar med fokusområdet bland annat genom att organisationens arbetssätt och deltagarinflytande är centrala. Verksamheten kännetecknas av möjligheter att påverka skolans arbete som helhet genom de forum för deltagarinflytande som varje skola har. Detta arbete finns beskrivet i Folkhögskoleförvaltningens studeranderätt samt i folkhögskolornas verksamhetsplaner, och går även i linje med ett av statens fyra syften med folkbildningspolitiken, vilket är att ”stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin”.

GöteborgsOperan skapar utrymme för att olika röster och berättelser ska få höras genom att sätta upp verk inom opera/drama, konserter och dans från olika epoker och länder. Likaså bidrar all kulturell och konstnärlig verksamhet inom Göteborgs Symfonikers uppdrag till att värna yttrandefrihet och demokrati. Film i Väst spelar en viktig roll i att stärka Västra Götalandsregionens arbete med demokrati och yttrandefrihet genom att främja en mångfald av berättelser och röster. Genom att

stödja och finansiera filmprojekt som utforskar olika perspektiv och samhällsfrågor bidrar verksamheten till att skapa en plattform för öppen dialog och reflektion.

Regionteater Västs metod att sluta scenkonstavtal med kommuner har fått uppmärksamhet nationellt. Avtalen gör att alla barn i grundskolan, oavsett vilken skola eller årskurs de går i eller vilken socioekonomisk bakgrund de har, får möjlighet att ta del av scenkonst. Alla barn i grundskolan får minst ett scenkonstbesök per elev. Under perioden har Regionteater Väst avtal med följande kommuner: Mark, Tranemo, Lysekil, Munkedal, Tidaholm, Borås, Uddevalla och Ulricehamn.

Styrelsen för kulturutveckling märker tydligt en ökad efterfrågan på kunskap om medie- och informationskunnighet (MIK). Under perioden har samarbete med Fyrbodals kommunalförbund förstärkts genom kunskapshöjande insatser både för politiker och tjänstepersoner.

Fokusområde:

Kulturen ska både nå och angå fler i hela Västra Götaland

Fokusområdet kommer att uppnås/är uppnått

Kulturen ska nå och angå invånarna, och det ska finnas förutsättningar för alla invånare att delta. Deltagande i kulturlivet handlar både om att ta del av och att utöva konst och kultur. Verksamheterna rapporterar att aktiviteter kopplade till fokusområdet löper på enligt plan. Det kan noteras att barn och unga är en målgrupp med genomslag hos alla verksamheter, likaså när det gäller att nå ut till och samarbeta med kommunerna.

Styrelsen för folkhögskolorna har under perioden fortsatt att driva kurser inom kulturområdet. De syften som regeringen har med folkbildningspolitiken rimmar väl med regionfullmäktiges mål att öka delaktigheten i kulturlivet. Flera folkhögskolor fungerar dessutom som kulturella nav i lokalsamhället. 65 kulturprogram öppna för allmänheten har arrangerats. 2024 ges åtta allmänna kurser inom de olika konstområdena bildkonst, film, musik, keramik, silversmide samt specifika kurser i bland annat filmproduktion, vävning, trä- och möbelhantverk samt skådespeleri. Deltagarna får också ta del av det kulturutbud som erbjuds genom FOKIS (Folkhögskolor och kultur i samverkan) som drivs av VGR genom de större kulturinstitutionerna.

Göteborgs Botaniska trädgård har löpande aktiviteter för att nå ut till nya grupper genom kultur, för barn och unga och ofta med fokus på biologisk mångfald. Ett exempel är Nystart i skolträdgården, där skolor med låg måluppfyllelse från Göteborgsstadsdelarna Hjällbo, Kortedala och Tynnered odlar tillsammans med Botaniskas pedagoger.

Ett av Film i Västs primära mål är att nå och engagera en bred publik och det görs via distributionen och visningsfönstren för film och TV. Enligt ägarens och uppdragsgivarens mål väljer Film i Väst samproduktioner som har potential att nå ännu fler människor och vara angelägna för en bredare publik, med särskild tonvikt på produktioner som riktar sig till barn och unga.

Styrelsen för kulturutveckling har producerat en introduktionskurs om nationella minoriteter, som riktar sig till VGR:s förtroendevalda och anställda. Styrelsen för kulturutveckling har även tagit fram en kompetensutvecklingsinsats om nationella minoriteter och minoritetsspråk för folkbiblioteken.

VGR är pilotregion i Sveriges Ungdomsråds projekt som syftar till att etablera dialogforum där unga kan påverka regional politik. En förfrågan har gått ut till alla partier representerade i regionfullmäktige om aktivt deltagande i dialogforum, och en politiker från respektive parti har bjudits in till att delta i en Innovationsverkstad i maj. Syftet är att pröva en ny dialogform mellan politiker och ungdomar i Västra Götaland.

Fokusområde:

Stärka kulturens infrastruktur

Fokusområdet kommer att uppnås/är uppnått

VGR ska verka för en robust och genomtänkt infrastruktur för kulturen och civilsamhället som bildar ett sammanhållande nät av verksamheter i Västra Götaland. Fokusområdet är ett kärnuppdrag där verksamheter med kulturnämndens stöd löpande bidrar till måluppfyllelse. Arbetet går enligt plan och Teaterutredningen som genomfördes på uppdrag av kulturnämnden 2022, respektive kartläggningen av kulturverksamheter i Västra Götaland som delgavs kulturnämnden 2023, har lett till en tydligare bild av behov. För större verksamheter med uppdrag handlar detta ofta om att vara en resurs för andra i den regionala miljön.

Kulturakademien har uppdrag från kulturnämnden att bevaka branschens behov och erbjuda kompetensutvecklande insatser inom scenkonst, musik, audiovisuella medier samt bild och form. Inför 2024 har de gjort särskilda satsningar på hållbarhetsperspektivet inom bland annat film och media som de erbjuder. Under våren beviljades Kulturakademien medel till en förstudie för att se hur talangarbetet över alla konstarter kan stärkas, efter modell från *Talent Norway*. En annan studie som genomförts med stöd av kulturnämnden är *Förlagen i Västra Götaland*, som publicerats av Nätverkstan. Studien visar att hälften av all kvalitetslitteratur (skönlitteratur) i Sverige ges ut av mycket små förlag eller mikroförlag. Vidare visar studien att Västsverige har en svag förlagsstruktur jämfört med exempelvis Skåne, och en rad förslag ges för att stärka den västsvenska förlagsbranschen.

GöteborgsOperan genomför ett antal insatser som stärker den kulturella infrastrukturen, däribland samarbete med lärare och skolor bland annat i *Lärare ser på scenkonst*, och även i samverkan med de högre utbildningarna, såsom Högskolan för scen och musik, Balettakademien och Performing Arts School.

Regionteater Väst spelar egna dans- och teaterföreställningar samt samarbetar kontinuerligt med det fria fältet. Från och med år 2024 är Dansakademien en permanent del av Regionteater Väst, den stärker danskonst för barn och unga och vänder sig till det fria fältet. Under perioden har bolaget arrangerat LÄNK i Uddevalla i samarbete med Riksteatern. LÄNK är nyskriven dramatik för skolor och unga amatörensemble (15–20 år) och ger klasser och grupper möjlighet att spela sin föreställning på en professionell teaterscen. LÄNK är en bro mellan skolan, unga amatörteatrar och den professionella (fria) teatervärlden.

Internt hållbarhetsarbete

Fokusområde:

Minska Västra Götalandsregionens miljö- och klimatpåverkan enligt miljömål 2030

Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Förvaltningar och bolags miljö- och klimatarbete med utgångspunkt i VGR:s hållbarhetsmål har fortskridit under perioden med bland annat följande aktiviteter:

- Styrelsen för fastighet, stöd och service prognostiserar 3 procent lägre energianvändning i egna lokaler för 2024 jämfört med 2023. Detta beräknas uppnås genom energioptimering, att bygga energieffektivt och effektivisering i befintligt fastighetsbestånd. Projekt för att åstadkomma storskalig värmeåtervinning på VGR:s sjukhustomter pågår.
- Måltidsverksamheterna inom Styrelsen för logistik genomför åtgärder för minskat matsvinn vid produktion och i samverkan med sjukhusverksamheterna. Exempel på sådana åtgärder är att måltider tillagas efter beställda portioner i stället för efter prognos, möjlighet att beställa *Liten måltid*, och att kylar kontinuerligt inventeras för att säkerställa att produkter nyttjas innan utgångsdatum. För första kvartalet visar uppföljningen att klimatpåverkan från en genomsnittlig måltid ligger på 0,61 kg

koldioxidekvivalenter per portion, vilket är 0,7 enheter bättre än målvärdet för året.

- Generellt högre livsmedelskostnader har inneburit att ekologiska livsmedel väljs bort. Under perioden har det säkerställts att ekologisk potatis återigen köps in och i verksamheten undersöks möjligheten att köpa in till exempel ekologiskt bröd. Andel ekologiska livsmedel uppgår till 37 procent, målvärdet är 44 procent.
- Försörjningsförvaltningen verkar för ökad cirkularitet bland annat i användningen av hjälpmedel genom att förskrivna artiklar ersätts av likvärdiga hjälpmedel som finns på lager. Förutsättningar för återanvändning och att erbjuda begagnat undersöks. Återanvändningsgraden för tertialet är 63 procent, målet för året är 67 procent.
- Inom kulturnämndens område finns Hantverkslaboratoriet och Dacapo Mariestad som arbetar alltmer med frågor kring hållbart byggande och hur byggnadsvården kan bidra till cirkulärt byggande och en hållbar byggbransch.
- Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden strävar efter att i högre grad beakta miljökrav vid upphandlingar av hälso- och sjukvårdstjänster.
- Sjukhusen och Regionhälsan arbetar med att minska användningen av engångsprodukter som britspapper, handskar och engångsomläggningsset.
- Digitala arbetssätt minskar miljöpåverkan från Folktandvården. Digitala vårdmöten ökar vilket minskar resandet och digital scanning leder till minskat användande av riskfyllda kemikalier.
- Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden har beslutat om medfinansiering av framdragningskostnader för elektrifiering av Västtrafiks färjor.

Flera verksamheter arbetar med att utveckla det systematiska miljöarbetet och att förbereda inför miljöcertifiering enligt ISO14001 genom att identifiera betydande miljöaspekter och intressenter samt fastställa rutiner för ledningens genomgång.

Budgetindikator	Utfall april 2022	Utfall april 2023	Utfall april 2024
Förändring av energianvändningen i egna lokaler (kWh/m ²)	157	153	148

Fokusområde:

Öka integreringen av mål för social hållbarhet 2030 i Västra Götalandsregionens huvuduppdrag

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Integrering av social hållbarhet i VGR:s olika huvuduppdrag, styrande dokument, rutiner och arbetssätt är en framgångsfaktor för långsiktighet och genomförandekraft i hållbarhetsarbetet. Förvaltningar och bolag har under perioden genomfört ett antal olika aktiviteter för att systematiskt integrera målen för social hållbarhet:

- Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden strävar efter att integrera hållbarhet i centrala beslut och arbetar nu in social hållbarhet i krav- och kvalitetsböcker samt i uppdrag till utförare i egen regi.

- Regionhälsan har i ny riktlinje för omställning från fysiska till digitala vårdmöten betonat barnrättsperspektivet. Regionhälsans mål är att möta invånarnas behov och villkor oavsett funktionsnivå och geografisk hemvist.
- Sjukhusen genomför bland annat utbildningsinsatser kring jämlik hälsa och lika rättigheter, konflikthantering och kränkande särbehandling samt patientinflytande.
- Flera verksamheter arbetar med barnkonsekvensanalyser, bland annat Habilitering & Hälsa som analyserar barnets bästa i införande av fjärrjustering av hörapparater för barn.
- De delregionala nämnderna arbetar för att i nya folkhälsoavtal med kommunerna integrera målen för social hållbarhet. Särskilt nämns att synliggöra jämlikhetsperspektivet i underlag och data.
- Miljö- och regionutvecklingsnämnden tar fram en överenskommelse med Arbetsförmedlingen kring dem som står längst från arbetsmarknaden. Målet är att skapa en tydlig samverkansstruktur mellan organisationerna där personella och ekonomiska resurser används mer effektivt i kompetensförsörjningsarbetet i Västra Götaland.
- Film i Väst har med hjälp av systemstödet Hållbar film integrerat de tre delarna av hållbarhetsbegreppet - miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. Detta bidrar till att minska miljöpåverkan, öka den ekonomiska effektiviteten och främja sociala aspekter som mångfald, inkludering och arbetsvillkor.
- Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden arbetar in målen för social hållbarhet i revideringen av trafikförsörjningsprogrammet och strategin för kollektivtrafik på jämlika villkor.
- Naturbruksförvaltningen och Folkhögskoleförvaltningen arbetar för en socialt hållbar arbetsmiljö där studerande och medarbetare ska känna sig trygga, respekterade, uppmärksammade och lika behandlade.

Hälso- och sjukvård

VGR befinner sig i en omställning av hälso- och sjukvården, men det har hittills inte gått tillräckligt snabbt och ytterligare regional samordning har efterfrågats. Under 2024 har arbetet med att tydliggöra omställningen påbörjats genom att omställningen ska konkretiseras i uppdrag till hälso- och sjukvårdsutförarnas styrelser. Per april i år har verksamheter i hela VGR ökat användandet av mobila vårdformer, digitala arbetssätt och hälsofrämjande insatser helt i linje med omställningen. I förlängningen ska det ge både en mer nära och förebyggande vård för Västra Götalands invånare samt ett mer effektivt utnyttjande av VGR:s samlade resurser.

Det som fortsatt gör sig påmint under inledningen av 2024 är tillgången till vård. Det ekonomiska läget begränsar förutsättningarna att nå de tillgänglighets- och produktionsmål som är uppsatta i verksamheterna. VGR uppnår inte vårdgarantin inom specialistvården idag och med nuvarande utveckling väntas inte vårdgarantin nås inom en överskådlig framtid. Fler patienter i Västra Götaland väntar idag på operation än föregående år och det är en större andel som väntar än riksnittet. Utöver detta befinner sig VGR i en pågående konflikt med Vårdförbundet och under hösten påbörjas införandet av den nya vårdinformationsmiljön Millenium. Dessa händelser väntas också utgöra försvårande omständigheter för att nå uppsatta tillgänglighets- och produktionsmål. Det är därför av största vikt att säkerställa en högre uppfyllelse av beslutade planer med patienten i fokus.

Vården i VGR håller en hög nivå. Den medicinska kvalitén ökar i primärvården, VGR är ledande i landet inom klinisk forskning och under de två senaste åren har antalet Lex Maria-anmälningar sjunkit. Trots detta har antalet klagomål utifrån upplevda brister i undersökning och bedömning av patientens hälsotillstånd inkommit till patientnämnderna under 2024. Dessutom utgör den höga beläggningsgraden och utmaningar inom kompetensförsörjning risker för patientsäkerheten framåt.

Fokusområde:

Öka produktiviteten i egenregi genom medarbetardrivet förändringsarbete för att öka tillgängligheten och säkerställa jämlik tillgång till vård

Fokusområdet kommer inte att uppnås/är inte uppnått

För att få en hälso- och sjukvård som är tillgänglig för Västra Götalands invånare och där vårdpersonal kan fokusera på vårdnära arbete behöver onödig administration undvikas och utveckling för ökad produktivitet ledas av medarbetare i verksamheterna. Under de första månaderna 2024 har samtliga utförarförvaltningar rapporterat pågående arbeten på verksamhetsnivå för att öka produktiviteten. Några exempel från verksamheterna omfattar bland annat akutläkarprojektet vid akutmottagningen för barn vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset där man lyckats öka antalet barn som får träffa en läkare inom en timme med 25 procent. Vid Skaraborgs Sjukhus har man lyckats öka det totala

antalet operationer under de första fyra månaderna 2024 genom en uppdelning mellan akut och elektiv vård där Lidköpings sjukhus numera enbart utför elektiv vård.

På regionövergripande nivå pågår arbete med gemensam produktions- och kapacitetsplanering tillsammans med samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar. Det omfattar sådant som att omfördela resurser inom den egna verksamheten eller utveckla arbetssätt för att nyttja tillgängliga resurser mer optimalt mellan avdelningar. Dessutom har operativa hälso- och sjukvårdsnämnden utökat uppdrag inom områden som ablationer, ortopedi och OCD-vård till sjukhus i egen regi som uppvisat god kvalitet och hög produktivitet.

Trots dessa insatser uppvisas en totalt sett minskad produktion i egen regi under årets första fyra månader med fortsatt stora utmaningar kopplat till måluppfyllelse för vårdgarantin. Köerna har fortsatt att växa och under slutet av 2024 kommer vårdinformationsmiljön Millenium att börja införas i det södra området, vilket väntas ytterligare påverka produktionen negativt. Mot denna bakgrund bedöms fokusområdet inte uppnås under 2024.

Fokusområde:

Regiongemensam strategi för produktionsstyrning för att utveckla en gemensam kö

 Fokusområdet kommer att uppnås/är uppnått

En av de prioriterade förutsättningarna för att korta köer och öka tillgängligheten är att VGR:s samlade resurser används effektivt genom regiongemensam produktionsstyrning. Under 2024 har en förstudie för att utreda förutsättningarna för en regiongemensam remissportal och en regiongemensam kö genomförts. I slutet av året bedöms en strategisk inriktning för regiongemensam produktionsstyrning och kö vara framtagen. Innan en regiongemensam kö finns i VGR kommer det fortsatt krävas förstärkt samordning för att nyttja den totala kapaciteten och se till att invånare i Västra Götaland får jämlik vård.

Samordningen kräver insatser både från regionstyrelsen, som har det övergripande samordningsansvaret för egenregi, och operativa hälso- och sjukvårdsnämnden som följer upp och fördelar uppdrag till VGR:s utförarverksamheter. Fokusområdet bedöms som att det kommer kunna uppnås på helår då en regiongemensam strategi förväntas finnas på plats till årets slut och då aktiviteter för ökad samordning pågår.

Fokusområde:

Skapa långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningar för sjukvårdens utförare i egen regi

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

För att kunna erbjuda invånare en jämlik vård med kortare köer och bättre tillgänglighet behöver verksamheterna ha långsiktiga ekonomiska förutsättningar klara för sig. Under 2024 har sjukvårdens utförare i egen regi i första hand årlig anslagsfinansiering för det uppdrag som de får av operativa hälso- och

sjukvårdsnämnden. Ambitionen är att på sikt ersätta nuvarande ersättningsmodeller med nya som har en tydligare förankring i de principer som genomförandeplanen för omställningen av hälso- och sjukvården beskriver. Det innebär att information om förändringar i volymer och ersättning kopplat till omställningen ska vara tydliga för sjukvårdens utförare på förhand för flera år framåt.

Till dess pågår en utveckling av operativa hälso- och sjukvårdsnämndens arbete inför beslut om uppdrag till utförare i egenregi samt krav- och kvalitetsböckerna för vårdval vårdcentral och vårdval rehab. Allt eftersom arbetet med framtagandet av uppdrag utvecklas skapas större långsiktig hållbarhet och en ökad transparens gällande sjukvårdens förutsättningar framåt. Inför 2025 planeras fleråriga uppdrag att beslutas, vilket ska ge en större långsiktighet till utförare i egenregi. Nytt för 2024 är också arbetet med ett ordnat överförande. Det syftar till att tillsammans med utförarverksamheterna se över specifika vårdområden som med fördel bör överföras till en utförare på annan vårdnivå eller som kan utföras genom egenvård. Ambitionen är att patienten ska omhändertas med hög kvalitet på lägsta möjliga vårdnivå. Hittills har det resulterat i att kardiologpatienter som behandlas med läkemedlet Entresto nu kommer omhändertas inom primärvården i stället för specialistvården.

Fokusområdet bedöms delvis uppnås under 2024 då etablerade fleråriga uppdrag till viss del förtydligar ekonomiska förutsättningar men ett fortsatt arbete med att ersätta ersättningsmodellerna behövs för att ge förutsägbarhet i budget och uppdragsarbetet för sjukvårdens utförare.

Fokusområde:

Öka antalet disponibla vårdplatser för att nå målet med högst 90 % beläggningsgrad

 Fokusområdet kommer inte att uppnås/är inte uppnått

Disponibla vårdplatser är nödvändiga för att kunna erbjuda god och säker akut- och slutenvård vid VGR:s sjukhus. Historiskt har skillnaderna mellan beläggningsgraden inom somatisk och psykiatrisk vård varit stora. Beläggningsgraden inom somatiken har under 2022 och 2023 varit ett par procentenheter över 100 procent för att i april 2024 sjunka till precis under 100 procent. Inom psykiatrin har beläggningsgraden under samma period varierat runt 85–89 procent för att i april 2024 öka till över måltalet 90 procent. Därmed har beläggningsgraden i VGR som helhet visserligen förbättrats något totalt sett jämfört med samma period 2023, men det är fortsatt långt till målet om 90 procent beläggningsgrad. Positiv utveckling har dock skett inom verksamheterna för att få till bättre vårdflöden och kunna sänka beläggningsgraden.

Sjukhusförvaltningarna har som ett steg i omställningen utvecklat arbetet med den nära vården i form av till exempel mobila team, monitorering i hemmet eller tidig hemgång för förstföderskor med uppföljande digitala vårdmöten. Alla dessa insatser är tydliga exempel på verktyg för en omställning som både möjliggör att den enskilda patienten erbjuds god vård i hemmet och samtidigt avlastar vårdplatsbehovet i slutenvården. Fokusområdet bedöms trots dessa insatser ändå inte uppnås under 2024 då beläggningsgraden är fortsatt allt för långt ifrån målet, och antalet disponibla vårdplatser har minskat inom både somatiken och psykiatrin jämfört med samma period föregående år.

Budgetindikator	Utfall april 2022	Utfall april 2023	Utfall april 2024
Antal överbeläggningar i somatisk slutenvård, antal per 100 disponibla vårdplatser	8,1	10,2	8,2
Beläggningsgrad somatisk slutenvård	101 %	104 %	100 %
Beläggningsgrad psykiatrisk slutenvård	85 %	89 %	92 %
Antal disponibla vårdplatser somatisk slutenvård	2 406	2 391	2 326
Antal disponibla vårdplatser psykiatrisk slutenvård	638	630	591
Antal utlokaliserade per 100 disponibla vårdplatser somatik /psykiatri	3,4	3,2	1,2

Fokusområde:

Utveckla arbetet med folkhälsa och förebyggande arbete

 Fokusområdet kommer att uppnås/är uppnått

Folkhälsoarbete och förebyggande insatser är viktiga för att ge invånare i Västra Götaland förutsättningar till god och jämlik hälsa på lång sikt. Ansvaret för att utföra uppdraget ligger i stor utsträckning hos våra utförare inom primärvården. Inom Folk tandvården pågår folkhälsoinsatser för att förebygga karies, målgrupperna är förskolebarn med familjer i socioekonomiskt utsatta områden samt äldre är särskilt prioriterade. Vårdcentraler och rehabenheter inom vårdvalen utbildas nu för att öka förskrivning och uppföljning av fysisk aktivitet på recept. Effekterna väntas kunna dröja till senare under året men redan nu syns en viss ökning av förskrivningen jämfört med samma period föregående år.

Den strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden har under inledningen av 2024 beskrivit både den långsiktiga inriktningen för folkhälsoarbetet, genom att anta folkhälsostrategin 2024–2028, samt tydliggjort prioriterade aktiviteter för det förebyggande arbetet genom en revidering av genomförandeplanen för omställningsstrategin. I strategin för omställningen av hälso- och sjukvården beskrivs att den digitala egenvården och hälsofrämjande insatser ska byggas ut. Det omfattar sådant som att erbjuda digitala förutsättningar för att patienten ska kunna kontrollera mer av sin vård och sjukdomsmonitorering själv. Detta utgör en viktig komponent i det fortsatta förebyggande arbetet och har förtydligats i uppdragen till samtliga hälso- och sjukvårdsutförare i egen regi. Digitala stöd och tjänster ska utvecklas och implementeras för att tillhandahålla hälsofrämjande och förebyggande insatser för Västra Götalands invånare, med fokus på levnadsvanor utifrån individuella behov och förutsättningar. Habilitering & Hälsa har till exempel börjat införa *Förebyggande hörselhälsa* på 1177 som riktar sig till hela befolkningen och självskärmning avseende hörselnedsättning erbjuds vid vissa mottagningar med planer att införa i hela Västra Götaland. Liknande lösningar för andra mottagare har även införts inom andra vårdområden.

En stor del av folkhälsoarbetet utförs lokalt och i samverkan med kommunerna. Här är de fem delregionala nämnderna ansvariga för att utveckla arbetet i samverkan, men förutsättningarna ser olika ut. Därför har ett arbete påbörjats under 2024 för att se över samverkansavtalen med målsättning att ta fram förslag på mer lika avtal som kan gälla från 2026. Som helhet bedöms fokusområdet kunna uppnås under 2024 utifrån strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens arbete med utveckling av inriktningen inom området, redan pågående aktiviteter i verksamheterna och utfallet hittills för beslutade indikatorer.

Budgetindikator	Utfall april 2022	Utfall april 2023	Utfall april 2024
Antal förskrivna och uppföljda FaR (Fysisk aktivitet på recept) inom primärvården och specialistvården	797	789	986
Antal vuxna patienter med minst en vårdkontakt de senaste 12 månaderna som har deltagit i rådgivning angående ohälsosamma levnadsvanor	7 120	6 768	7 824
Andel patienter med kronisk sjukdom där levnadsvana uppmärksammats, vårdcentral och rehabenhet	57 %	55 %	54 %

Fokusområde:

Västra Götalandsregionen ska stötta barns psykiska hälsa genom att öka tidiga insatser och innovationer

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Barns psykiska hälsa har under en längre tid varit ett prioriterat område i VGR och flera insatser har gjorts för att erbjuda tidiga insatser på nya sätt. Kapaciteten har ökat men behovet verkar öka i samma takt. Under 2024 har måluppfyllelsen för barn- och ungdomspsykiatri (BUP) ökat marginellt jämfört med samma period föregående år trots en ökad andel barn och unga som tas om hand av såväl vårdcentraler som inom barn- och ungdomspsykiatri.

Sedan flera år tillbaka är tilläggsuppdraget Ungas psykiska hälsa en del av vårdval vårdcentral. Det syftar till att erbjuda ett större och mer lättillgängligt stöd inom primärvården för barns psykiska hälsa. Utöver detta har även en regional utredningsenhet och regiongemensamt kontaktcenter *En väg in* införts i ordinarie verksamhet under 2024 inom ramen för det regionala uppdraget för att öka tillgängligheten inom BUP.

Utöver dessa regionövergripande insatser pågår arbeten i de enskilda verksamheterna och i den delregionala samverkan ständigt för att stötta barns psykiska hälsa. Inom Sjukhusen i väster har utbildningsinsatser genomförts för pedagoger i förskola kring tecken på utvecklingsrelaterade svårigheter, för att tidigt upptäcka behov av särskilda insatser. Vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset och Sjukhusen i väster har barnens röst i vården uppmärksammats genom ungdomsråd och barnombud. I de delregionala nämndernas folkhälsoarbete och samarbete med civila samhället och kommuner har också just psykisk hälsa för barn och unga varit i fokus. De delregionala nämnderna har gemensamt tecknat ett samverkansavtal med RF-SISU Västra Götaland och Västra Götalands Bildningsförbund där *Psykisk hälsa och suicidprevention med fokus på tidiga insatser* är ett av de prioriterade områdena. Insatser har bland annat planerats för att uppmärksamma och höja kunskapen kring psykisk hälsa inom idrottsrörelsen i Västra Götaland.

Fokusområdet bedöms endast delvis kunna uppnås på helår då de insatser som genomförts visserligen fortsatt syftar till att stötta barns psykiska hälsa och öka tidiga insatser men måluppfyllelsen till vårdgarantin inom BUP är fortsatt låg.

Fokusområde:

Öka tillgängligheten till psykiatri genom att skapa fungerande samverkan mellan olika aktörer

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Tillgängligheten inom psykiatri har varit ett prioriterat område i VGR under en längre tid, med satsningar på inte minst barn- och ungdomspsykiatri. Behoven fortsätter öka men de insatser som gjorts börjar få genomslag. Hittills under 2024 syns en ökad tillgänglighet inom både vuxenpsykiatri (VUP) och barn- och ungdomspsykiatri (BUP), det gäller för första besök och totalt sett. Verksamheterna beskriver hur VUP och BUP samverkar med kommunala

verksamheter, primärvården och andra aktörer. Vid Skaraborgs Sjukhus har till exempel specialistpsykiatrin och primärvården kommit överens om att utveckla samarbetet för ett större utbyte mellan varandra. Särskilt samverkan mellan BUP och vårdcentraler med tilläggsuppdraget Ungas psykiska hälsa är viktig för att nyttja tillgängliga resurser på mest effektiva sätt och i förlängningen öka tillgängligheten. I mars 2024 har operativa hälso- och sjukvårdsnämnden påbörjat arbetet med att inrätta en specialistmottagning för vård kopplat till sexuella övergrepp. Styrelsen för regionhälsan har fått besked om att de under året formellt kommer få uppdraget att starta upp en mottagning för att personer som utsatts för sexuella övergrepp ska kunna erbjudas specialiserad vård och behandling.

Med utgångspunkt i samverkan och dialoger lokalt följer de fem delregionala nämnderna hälso- och sjukvårdens utveckling i sitt geografiska område med särskilt fokus på mer tillgänglig vård för personer med psykisk ohälsa. I dialog med kommuner har det framkommit ett behov av att tydliggöra ansvars- och rollfördelningen mellan skolans elevhälsa, vårdcentraler, barn- och ungdomspsykiatrin och vuxenpsykiatrin för att öka tillgängligheten till psykiatrin.

Totalt sett bedöms fokusområdet delvis uppnås under 2024. Tillgängligheten inom vuxenpsykiatrin har hittills förbättrats jämfört med samma period föregående år. Det samma gäller för barn- och ungdomspsykiatrin men förbättringen är ännu osäker och totalt är det fler väntande över vårdgarantins gräns jämfört med samma period föregående år.

Budgetindikator	Utfall april 2022	Utfall april 2023	Utfall april 2024
Andel som har väntat 30 dagar eller kortare till första besök inom barn- och ungdomspsykiatrin (exkl. PVV och MOV)	38 %	47 %	65 %
Andel som har väntat 90 dagar eller kortare till första besök inom vuxenpsykiatrin (exkl. PVV och MOV)	64 %	71 %	74 %
Andel som har väntat 30 dagar eller kortare till utredning inom barn- och ungdomspsykiatrin (exkl. PVV och MOV)	22 %	20 %	22 %
Andel som har väntat 30 dagar eller kortare till behandling inom barn- och ungdomspsykiatrin (exkl. PVV och MOV)	21 %	18 %	41 %

Fokusområde:

Primärvården ska vara lätt att nå och ha ett helhetsansvar genom ökad tillgänglighet

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

En tillgänglig primärvård är centralt för att uppnå den omställning av hälso- och sjukvården som krävs för att VGR ska klara de demografiska och bemanningsmässiga utmaningar som den står inför. Tillgängligheten inom primärvården kan bedömas ur olika perspektiv, det mått som vi huvudsakligen använder är med hjälp av vårdgarantin, medicinsk bedömning inom tre dagar. Där har tillgängligheten varit stabilt hög under en längre tid, och per april 2024

uppmättes en måluppfyllelse till vårdgarantin inom Vårdval vårdcentral och Vårdval rehab på 93 procent vilket är samma resultat som april 2023. Utöver vårdgarantin pågår även arbeten i verksamheterna med att ställa om till andra arbetssätt för att ytterligare sänka trösklarna och öka tillgängligheten i vardagen för våra invånare. Närhälsan har till exempel börjat införa drop-in via chat med sjuksköterska för att erbjuda lättillgänglig digital vård, och liknande digitala arbetssätt utvecklas även för barnmorskemottagningar och ungdomsmottagningar.

Ett annat prioriterat område för primärvården är att säkra en god kontinuitet med fast vårdkontakt. Här har det under flera års tid genomförts ekonomiska satsningar i krav- och kvalitetsboken men utan att några väsentliga förbättringar har syns. Kontinuitetsindex som används för att mäta i vilken mån invånare får vård från samma läkare visar att det i princip inte har skett någon förändring alls i någon av de undersökta kategorierna jämfört med samma period föregående år eller över tid. Fokusområdet bedöms endast delvis uppnås under 2024 då tillgängligheten inom primärvården visserligen är hög, men varken tillgängligheten eller kontinuiteten har förbättrats jämfört med 2023.

Budgetindikator	Utfall april 2022	Utfall april 2023	Utfall april 2024
Kontinuitetsindex för patienter med kronisk sjukdom, senaste 18 månaderna, läkare	0,35	0,38	0,39
Andel vårdgarantipatienter som fått medicinsk bedömning inom tre dagar inom vårdval vårdcentral och vårdval rehab	78 %	93 %	93 %
Kontinuitetsindex för patienter med samsjuklighet (mer än eller lika med fyra kroniska sjukdomar), senaste 18 månaderna, läkare	0,43	0,42	0,42
Kontinuitetsindex för alla patienter, senaste 18 månaderna, läkare	0,37	0,35	0,35

Fokusområde:

Primärvården ska utvecklas i syfte att driva på omställningen till en nära vård, minskad administration och skapa en mer jämlik tillgång till vård

 Fokusområdet kommer att uppnås/är uppnått

För att erbjuda vård på rätt vårdnivå är det centralt att fortsätta utveckla omställningen till en nära vård. Den vård som invånarna behöver ofta ska finnas nära och primärvården utgör basen i den nära vården. Under 2024 har ett arbete påbörjats för att strukturerat identifiera och utvärdera vårdområden som bör utföras på annan vårdnivå. Utförare inom både primärvård och specialistvård involveras i arbetet och tanken är att det ska utmynnas i förslag på vårduppdrag som kan omfördelas till annan vårdnivå, till primärvårdsnivå, regionövergripande

verksamheter eller till egenvård. Det förväntas ge ett mer effektivt nyttjande av vårdens resurser och i förlängningen närmre vård för Västra Götalands invånare. Per april har andelen besök som genomförs inom primärvården i relation till den totala andelen vårdbesök sjunkit något efter att ha legat stabilt under de senaste åren. Det är för tidigt att säga om detta är ett trendbrott.

För att primärvården ska kunna ställa om till en nära vård krävs även tillräcklig bemanning i relation till det växande vårduppdraget. Under de senaste tre åren syns ett svagt ökande antal läkare som genomgår utbildning till specialist i allmänmedicin. För en fortsatt omställning till en mer nära vård kommer det dock behövas fler läkare som är allmänspecialister, samt ett ökat användande av digitala och mobila vårdformer. Fokusområdet bedöms kunna uppnås på helår då en tydlig utveckling pågår, men primärvården har ett fortsatt större behov av allmänspecialister, och primärvården behöver fortsatt utöka sitt åtagande med en större andel besök.

Budgetindikator	Utfall april 2022	Utfall april 2023	Utfall april 2024
Antal specialisttjänstgörande i allmänmedicin	563	570	574
Andel besök inom primärvård av totalt antal besök	53,2 %	53,9 %	52 %

Fokusområde:

Fortsatt satsa på mobila enheter för att utveckla arbetet med nära vård

 Fokusområdet kommer att uppnås/är uppnått

I strategin för omställningen av hälso- och sjukvård 2023 - 2027 pekas nyttjandet av mobila och digitala vårdformer ut som centrala verktyg för omställningen till en mer nära vård. Hittills har utvecklingen av mobila vårdformer utvecklas utifrån verksamheternas behov och förutsättningar, och i någon mån med olika inriktningar på olika platser i regionen. Under 2024 pågår ett arbete med att regionalt samla det mobila vårdutbudet i en regional modell. Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade i april om en regiongemensam modell för det mobila vårdutbudet där det under året kommer genomföras en kartläggning för att bedöma konsekvenserna av införandet av modellen. Genom en övergripande modell skapas möjligheter för en ökad tydlighet gentemot såväl invånare som vårdgrannar om vilka insatser som genomförs vilket ger förutsättningar både för en mer jämlik tillgång till den mobila vården och en bättre samordning och resursutnyttjande av de insatser som genomförs.

Med detta sagt pågår det redan utveckling inom de olika verksamheterna och närsjukvårdsteamerna har ökat. I Fyrbodals driftas närsjukvårdsteamerna delat mellan primärvården och NU-sjukvården. Primärvården har tagit över ett närsjukvårdsteam i norra Bohuslän och NU-sjukvården har närsjukvårdsteamet i det östra området. Båda teamerna kommer arbeta i nära samverkan. Utveckling pågår även inom till exempel Sahlgrenska Universitetssjukhuset som ökat antalet hembesök markant. I slutändan är en utveckling mot mer mobil vård en resurs både för den enskilda individen som kan få specialiserad vård på en trygg plats i hemmet, och för vården som kan sänka antalet dagar i slutenvård. Fokusområdet bedöms som helhet kunna bli uppnått på helår då det pågår arbete med att kartlägga, utveckla och i högre grad regionalt samordna den mobila vården

Budgetindikator	Utfall april 2022	Utfall april 2023	Utfall april 2024
Antal hembesök utförda av närsjukvårdsteam (specialiserad hälso- och sjukvård)	729	801	1 063
Antal hembesök/hemsjukvårdsbesök av läkare per 100 listade, 75 år och äldre	31	31	33

Fokusområde:

Användarvänliga digitala vårdtjänster ska utvecklas och användas för patienters bästa

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Tillsammans med utvecklingen av mobila vårdformer utgör digital vård kanske det viktigaste utvecklingsområdet för att på riktigt kunna ställa om vården i linje med omställningsstrategin. Det kan ge VGR förutsättningarna för att klara de demografiska och kompetensmässiga utmaningar vi står inför. För att nå dit behöver

digitala vårdtjänster utvecklas, spridas och användas i hela VGR för att erbjuda jämlik vård till våra invånare. Det gäller både de digitala verktyg som är riktade direkt till patienter, men även mer verksamhetsnära verktyg så som taligenkänning och digitala kallelser vilket i slutändan frigör resurser och på så vis ger förutsättningar för en mer tillgänglig vård.

När det kommer till utveckling fortsätter framtagandet av nya, och utvecklingen av etablerade, digitala vårdtjänster. Patientgruppspecifika appar så som migrän- och epilepsiappar har tagits fram och börjat spridas, samtidigt som liknande lösningar för personer med Parkinsons, hudsjukdomar och reumatism håller på att tas fram tillsammans med berörda verksamheter.

Spridningen av digitala vårdtjänster pågår inom ramen för operativa hälso- och sjukvårdsnämndens beslut om uppdrag och krav- och kvalitetsböcker, där de tjänster som ska erbjudas i Västra Götaland tydliggörs. Dessutom driver flera verksamheter själva införandet utifrån ett intresse att utveckla sina verksamheter. Taligenkänning, digitala kallelser och egenmonitorering införs i högre grad inom de flesta verksamheter och arbete pågår med att förbereda verksamheterna för ytterligare införanden. Vid Skaraborgs Sjukhus planeras till exempel dialoger, utbildningar och workshops i verksamheterna för att förbereda personalen på att arbeta i digitala processer.

När det kommer till användningen av digitala vårdtjänster är det framför allt funktionalitetsbristerna för digitala vårdmöten i appen vård och hälsa som sticker ut. Trots ambitionen om att nå 20 procent digitala vårdmöten i VGR så har endast en marginell ökning från 4,4 procent till 4,8 procent skett sedan april 2023. Den största förklaringen till detta är funktionalitetsbrister. Framåt är det centralt att verktygen för digitala vårdmöten fungerar och att verksamheterna utnyttjar dem i ökad takt. Det är just denna långsamma utveckling inom användandet av digitala vårdmöten som gör att fokusområdet endast bedöms delvis kunna uppnås under 2024 trots god utveckling inom andra områden.

Budgetindikator	Utfall april 2022	Utfall april 2023	Utfall april 2024
Andel digitala vårdmöten med ljud och bild av totalt antal besök	4,1 %	4,4 %	4,8 %

Medarbetare

Västra Götalandsregionen består av närmare 57 000 anställda. Tillsammans bidrar vi varje dag till en tillgänglig och produktiv hälso- och sjukvård samt en hållbar och innovativ region.

Medarbetare

Antalet nettoårsarbetare i VGR:s förvaltningar var i april 2024 467 färre än i april 2023, en minskning motsvarande 1,0 procent. Minskningen av nettoårsarbetare beror på att färre blivit anställda. Minskningen av antal nettoårsarbetare finns framför allt inom hälso- och sjukvården, inom de vårdnära yrkesgrupperna undersköterskor med flera, medicinska sekreterare med flera samt rehabilitering och förebyggande. Antalet sjuksköterskor och barnmorskor var högre jämfört med april 2023.

Övertidstimmarna var 22 procent lägre än samma period 2023.

Sjukfrånvaron var 7,5 procent, vilket är en minskning från föregående år med 0,3 procentenheter. Sjukfrånvaron fortsätter sjunka efter pandemin, om än i en minskad takt än föregående år. Jämförelsevis var sjukfrånvaron innan pandemin 7,0 procent.

I förvaltningarna pågår ett arbete med att skapa bättre organisatoriska förutsättningar, något som är viktigt för att förbättra arbetsmiljön för VGR:s medarbetare. Flera förvaltningar har sökt ekonomiska medel från Arbetsmiljösatsningen (AMS) där grundidén är långsiktighet, lärande och perspektivförflyttning som handlar om att fokusera mer på den organisatoriska arbetsmiljön.

Löneöversynen 2023 har gett en lägre löneutveckling för de prioriterade grupperna (2,5 procent) än för övriga yrkesgrupper (4,1 procent). Målsättningen har varit att löneutvecklingen för de prioriterade yrkesgrupperna ska ha ökat mer än för övriga yrkesgrupper.

Omhändertagande av *Förstärkt IVA-vård* och *Sammanhållet barnmorsketeam för förlossningsrädda gravida under graviditet och förlossning* är båda projekt där kombitjänster används.

Flera förvaltningar beskriver pågående insatser med uppgiftsväxling för att öka vårdprofessionernas tid med patient. Uppgiftsväxling fortsätter både mellan yrkesgrupper och till nya yrkesgrupper samt med stöd av digitaliseringen.

För att klara kompetensförsörjningsutmaningen behöver tillräckligt antal utbildningsplatser säkras för samtliga steg i hälso- och sjukvårdens utbildningar. Omfattande arbete pågår när det gäller utbildningsplatser inom olika yrkeskategorier. En utmaning är tillgång till handledarresurser.

Fokusområde:

Fortsatt arbete med konkurrenskraftiga löner

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

VGR har en gemensam lönepolitik och målbild för jämställda löner. Den anger vilken inriktning VGR vill att lönerna ska styras mot för olika yrken. Målet är att driva en ändamålsenlig och effektiv verksamhet där vi samtidigt kan rekrytera och behålla medarbetare på ett kostnadseffektivt sätt. För att följa arbetet med måluppfyllelsen använder VGR ett styrtal som mäter hur långt samtliga yrkesgrupper har kvar till att uppnå målbilden för lönestrukturen. Måluppfyllelsen på regionövergripande nivå var 97,5 procent i december 2023.

En ny målbild för jämställda löner under perioden 2023–2025 har tagits fram med samma prioriterade grupper som tidigare. Löneöversynen 2023 har gett en lägre löneutveckling för de prioriterade grupperna (2,5 procent) än för övriga yrkesgrupper (4,1 procent). Målsättningen har varit att löneutvecklingen för de prioriterade yrkesgrupperna ska ha ökat mer än för övriga yrkesgrupper. Orsakerna till att de prioriterade yrkesgrupperna fått ett lägre utfall än de övriga yrkesgrupperna är flera. Den särskilda lönesatsningen riktad mot konkurrenskraftiga och jämställda löner 2022 riktades uteslutande till de prioriterade grupperna medan den särskilda lönesatsningen 2023 riktades till andra grupper för att öka deras konkurrenskraft. Den beslutade låglönesatsningen 2023 riktades även den till andra grupper än de prioriterade grupperna. De centrala avtalens konstruktion i kombination med det ekonomiska läget i VGR har även det påverkat utfallet för de prioriterade grupperna.

Lönespridning

Uppföljning av lönespridningen för ett urval yrkesgrupper i VGR visar att lönespridningen har ökat för 9 av 22 yrkesgrupperna. För att öka lönespridningen är det viktigt att arbeta medvetet med individuella och differentierade löner kopplat till verksamhetens mål. Målet är att lönespridningen för samtliga yrkeskategorier ska öka.

Tabell 1: Lönespridning (90:e percentilens procentuella överstigande av 10:e percentilen)

Yrkesgrupp	Lönespridning 2024 (%)	Lönespridning 2023 (%)
Sjuksköterskor & barnmorskor	48	46
Undersköterskor	29	28
Skötare	27	27
Läkare	51	55
Tandläkare, allmäntandvård	52	53
Specialisttandläkare	34	39
Tandsköterska	38	39
Tandhygienist	35	40
Administratör, vård	30	29
Psykolog	34	33
Fysioterapeut	43	42
Arbetsterapeut	39	38
Kurator	26	28
Biomedicinsk analytiker	42	41
Tekniker, drift	25	26
Måltidspersonal	18	21
Lokalvårdare/städare	17	19
Lärare, folkhögskola	17	16
Museiarbete	33	31
Tekniker, IT	45	47
Ingenjör, mark, fastigheter	46	47
Administratör	35	37

Särskild lönesatsning

Utfallet visar att den särskilda lönesatsningen 2023 till största del har höjt de för året beslutade yrkesgruppernas medellön enligt plan. Laboratoriebiträde, skötare vårdavdelning, undersköterska vårdavdelning, biträdesarbete samt ambulanssjukvårdare har medellöner högre än rikets medellön och nått målet. Dessa grupper har även ingått i andra lönesatsningar i VGR. Inom grupperna ingenjör inom hälso- och sjukvård och behandlingsassistent/socialpedagog har rikets medellön däremot ökat i förhållande till medellönen i VGR.

Avståndet till rikets medellön minskade för de grupper som ingick i den särskilda lönesatsningen 2023 men som inte nämns ovan. Utfallet i 2023 års löneöversyn i kombination med att andra regioner genomfört satsningar har medfört att fyra grupper som uppnådde målet och låg över medellönen för riket 2022 nu har medellöner något under rikssnittet. De fyra nämnda yrkesgrupperna är anestesijuksköterska, psykiatrisjuksköterska, operationssjuksköterska och sjuksköterska medicin/kirurgi.

De särskilda lönesatsningarna 2022 och 2023 har inneburit att fler grupper har en högre medellön jämfört med riket än innan satsningarna påbörjades. Den särskilda lönesatsningens sista år, 2024, är ännu inte avslutad.

Låglönesatsning

Två förvaltningar skriver att den låglönesatsning som gjordes 2023 och som riktade sig till yrkesgrupper med en medellön motsvarande 26 500 kronor eller lägre har gjort att dessa grupper kunnat höjas. De aktuella grupperna var, receptionist, biträdesarbete, laboratoriebiträde, tandvårdsarbete, turism, vaktmästare, måltidspersonal, lokalvårdare, tvätteriarbete och förrådsarbete.

Fokusområdet bedöms bli delvis uppnått med anledning av pågående arbete utifrån målet att driva en ändamålsenlig och effektiv verksamhet där vi samtidigt kan rekrytera och behålla medarbetare på ett kostnadseffektivt sätt. Den särskilda lönesatsningen avslutas 2024 och en utvärdering av hela satsningen görs först efter den är fullgjord.

Fokusområde:

Stärka möjligheter till arbetstidsmodeller samt anställningsformer som rotationstjänster och kombinationstjänster

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Inom hälso- och sjukvårdsförvaltningarna pågår arbete avseende arbetstids- och schemamodeller. Två alternativa regionövergripande schemamodeller med syfte att ersätta individuell schemaplanering (ISP) är framtagna i dialog med förvaltningarna och modellerna prövas under 2024.

Kombitjänster kan ses som en viktig del av karriär- och utvecklingsmodeller. Flertalet hälso- och sjukvårdsförvaltningar lyfter kombitjänster som en del i omställningen av hälso- och sjukvården och för att omhänderta och breddinföra specifika satsningar. *Omhändertagande av Förstärkt IVA-vård och Sammanhållet barnmorsketeam för förlossningsrädda gravida under graviditet och förlossning* lyfts som exempel.

Kombitjänster förekommer inom men även mellan förvaltningar, där medarbetare ges möjlighet att dela sin tjänst mellan olika typer av verksamheter. Kombitjänster mellan kvinnosjukvården och barnsjukhus samt mellan IVA-avdelning och ordinarie avdelning lyfts som exempel. Ett fortsatt arbete för att öka kunskapen om det regionövergripande ramverket för kombitjänster samt för att möjliggöra ett större antal kombitjänster behöver fortgå inom flera förvaltningar. Rotationstjänstgöring förekommer främst inom förvaltningar, mellan specifika verksamheter så som ambulansverksamhet och akutmottagning och mer generellt mellan öppenvårdsavdelning och slutenvårdsavdelning. Vid öppnande av Högsbo närsjukhus har kombitjänster skapats mellan Sjukhusen i väster och Sahlgrenska Universitetssjukhus.

Fokusområdet bedöms bli delvis uppnått med anledning av att förvaltningarna lyfter att det pågår arbete både med att möjliggöra kombitjänster samt att regionövergripande schemamodeller prövas.

Fokusområde:

Utveckla lärmiljöer, handledning och arbetssätt för att skapa förutsättningar för verksamhetsförlagd utbildning för samtliga berörda yrkeskategorier och kompetenser

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Att bereda studerande plats är en viktig del för VGR:s långsiktiga kompetensförsörjning. För att klara kompetensförsörjningen behöver tillräckligt antal utbildningsplatser säkras för samtliga steg i hälso- och sjukvårdens utbildningar. Omfattande arbete pågår när det gäller utbildningsplatser inom olika yrkeskategorier, bland annat för klinisk praktik/verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för flera studerandegrupper. Att skapa effektiva lärmiljöer, handledning och arbetssätt för VFU är avgörande för att ge studerande en meningsfull upplevelse som kompletterar teoretiska kunskaper med praktisk erfarenhet.

Arbetet med förutsättningar för och genomförande av handledning sker genom handledarutbildningar, utveckling av handledningsmodell såsom Peer Learning samt genom att stimulera medarbetare att bli handledare. Även studerandes VFU-utvärderingar används för utveckling. Utveckling av nya lärmiljöer sker på olika sätt, såsom att utveckla lärmiljöer i form av patientnära lärande för sjuksköterskestudenter där studenter följer patienten i stället för att följa handledaren. Även nya utbildningsavdelningar öppnas. Förvaltningar lyfter fram aktiviteter som avsatt tid för reflektion och självutvärdering samt att olika student- och professionskategorier arbetar tillsammans för att skapa övergripande samarbete och lärande.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningarna rapporterar om utmaningar. Bland annat att ta hand om det ökade antalet läkare under utbildning som kommer att finnas i verksamheter de kommande åren. Ökningen beror på den nya läkarutbildningen, fler antagna studenter på läkarprogrammet, ett ökat antal AT (allmäntjänstgöring) samt införandet av BT (bastjänstgöring) som del av ST (specialisttjänstgöring) enligt de nya föreskrifterna. Utökad VFU för sjuksköterskor, vilket är en konsekvens av förändringarna i sjuksköterskeprogrammet, innebär att verksamheterna behöver omhänderta ett ökat antal VFU-veckor. För Folk tandvården är variationer avseende lokal- och resursmässiga förutsättningar utmaning likaså att studentantalet varierar per termin.

Tillgång till handledarresurs är en utmaning i relation till nuvarande ekonomiska läge, ökat antal studenter och tid för VFU. Det framstår som svårare att få tid till handledar- och instruktörsfunktioner, läraruppdrag vilket även kan få konsekvenser framåt.

Verksamheter prognostiserar att i stort hantera VFU-uppdraget för 2024 i enlighet med beställningar.

Fokusområdet bedöms bli delvis uppnått med anledning att verksamheterna prognostiseras hantera VFU-uppdraget i enlighet med beställningar men utmaningar behöver omhändertas framgent.

Fokusområde:

Arbetet med att nå normtal för antal medarbetare per chef ska följas för att förutsättningar för första linjens chef ska förbättras

● Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Närvarande chefer, antal medarbetare per chef och ledningsstruktur är avgörande faktorer för att skapa bättre organisatoriska förutsättningar. Genom att hantera dessa aspekter kan arbetsmiljön förbättras och medarbetarnas välmående främjas. Även om flera förvaltningar har genomfört aktiviteter för att uppnå normtalet antal medarbetare per chef är det endast ett fåtal som fullt ut uppnår normtalet för alla första linjens chefer. För att skapa bättre organisatoriska förutsättningar pågår aktiviteter så som översyn av befintlig organisationsstruktur samt införande av stöd till chefer genom chefsstöd, nära stabs-stöd, teamledare, utvecklingsledare med mera. Arbetsmiljöverket har genomfört inspektioner på Närhälsan där framför allt organisatorisk och social arbetsmiljö har undersökts. Vid inspektionerna framkom att chefer ofta saknar en balans mellan krav och resurser och behöver mer återhämtning. Närhälsan har ansökt och har blivit beviljad en insats från Hälsan och Arbetslivet med syfte att undersöka och förbättra chefers organisatoriska förutsättningar.

Fokusområdet bedöms bli delvis uppnått med anledning av pågående arbete som behöver fortlöpa för att nå normtal för antal medarbetare per chef för att förbättra förutsättningar för första linjens chef.

Fokusområde:

Använd de personella resurserna och öka vårdprofessionens tid med patient genom uppgiftsväxling och rätt använd kompetens

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Flera förvaltningar beskriver att det pågår ett arbete med uppgiftsväxling och öka vårdprofessionernas tid med patient. Arbetet med uppgiftsväxling fortsätter både mellan yrkesgrupper och till nya yrkesgrupper samt med stöd av digitaliseringen.

Ett pågående arbete är att uppgiftsväxla vårdnära service från vårdpersonal till servicemedarbetare för att möjliggöra mer patientnära tid för vårdpersonal. Under 2024 kommer en gemensam arbetsmodell för serviceteamen finnas. Andra exempel på uppgiftsväxling är materialhantering från vårdpersonal till servicemedarbetare, servicevårdar som stöd vid självincheckning, förstärkt IVA-vård där medarbetare utbildats och introducerats i arbetet på IVA och kommer kunna vara en tillgång om IVA behöver utökad bemanning vid extraordinära situationer. Hälsopromotörer inom folktandvården har ökat omhändertagande av barn med karies samtidigt som odontologisk kompetens använts på bättre sätt.

Digitaliseringen har ökat graden av delaktighet för patienten i och med att patienten själv utför vissa delar så som egenmonitorering med automatiserad analys av prover, självincheckning, chat bot, digitala vårdmöten, digital smittspårning och onlinetjänster. Det har minskat administration och manuellt arbete för personalen och ökat möjligheter att prioritera och använda kompetensen rätt. Digitalisering av diktat med stöd av taligenkänning har underlättat arbetet och minskat administrationen.

Fokusområdet bedöms bli delvis uppnått med anledning av pågående arbete med uppgiftsväxling och rätt använd kompetens som behöver genomsyra hela verksamheten.

Fokusområde:

Ta vara på forskningens rön om förändrade och hållbara arbetssätt

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

VGR:s arbetssätt präglas till stor del av forskning och beprövad erfarenhet. För att skapa ett arbetsliv som främjar hälsa, produktivitet och långsiktig hållbarhet är forskning om förändrade och hållbara arbetssätt avgörande. Genom att använda forskningsresultat om förändrade och hållbara arbetssätt kan vi bidra till att skapa förutsättningar för arbetsglädje, trygghet och möjliggöra att utvecklas som person och i yrket.

Förvaltningarna uppger att återhämtning är viktigt för medarbetares hälsa och arbetsmiljö. Implementering av de nya reglerna om dygns- och veckovila beskrivs som en aktivitet i enlighet med forskning om arbetsmiljö och återhämtning. I

sammanhanget nämns även god schemaplanering och möjlighet till sammanhängande semester.

För att skapa förutsättningar att få vara ny på jobbet, skapa hållbarhet och att säkra kompetensförsörjning uppger förvaltningar förstärkt yrkesintroduktion för nyutexaminerade sjuksköterskor som en viktig åtgärd i linje med forskning och beprövad erfarenhet.

Flera förvaltningar har ansökt om ekonomiska medel från Arbetsmiljösatsningen (AMS) där grundidén är långsiktighet, lärande och perspektivförflyttning som handlar om att fokusera mer på den organisatoriska arbetsmiljön. Institutet för stressmedicins följeforskning på AMS visar att satsningarna ger effekt.

Fokusområdet bedöms bli delvis uppnått med anledning av pågående åtgärder där forskningens råd och rön om förändrade och hållbara arbetssätt omhändertas.

Fokusområde:

Ta bort onödiga administrativa uppgifter för medarbetare

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås/är delvis uppnått

Inom samtliga förvaltningar pågår arbete med att effektivisera och ta bort administrativa arbetsuppgifter som inte är värdeskapande. De administrativa arbetsuppgifterna och arbetssätten ses över med syfte att effektivisera och arbetet behöver fortgå. Inom hälso- och sjukvårdsförvaltningarna lyfts vikten av att administrativ förenkling för att skapa tid för patientnära arbete.

Att använda teknikens möjligheter genom digitalisering och automatisering lyfts som viktiga verktyg. Några förvaltningar nämner införandet av taligenkänning som en viktig åtgärd i arbetet med att effektivisera administrationen.

Förvaltningarna påtalar att chefs roll är viktigt i förändrade arbetssätt och chefsutvecklingsutbildningar i förändringsledning och verksamhetsutveckling pågår och ämnar stödja chefer i arbetet med förändrade arbetssätt.

Fokusområdet bedöms bli delvis uppnått med anledning av att arbete pågår inom samtliga förvaltningar med att identifiera och minimera onödiga administrativa uppgifter. Digitalisering och automatisering lyfts från majoriteten av förvaltningarna som en viktig faktor för att kunna uppfylla fokusområdet.

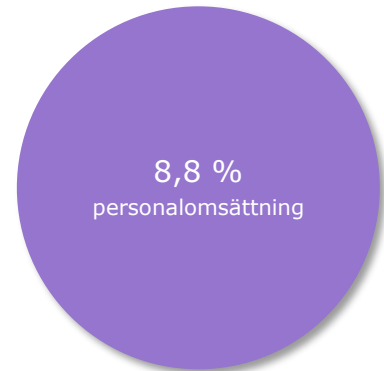
Personalvolym & personalstruktur

Personalvolym:

I april 2024 var antal anställda i VGR:s förvaltningar 54 667, en minskning med 1 009 anställda jämfört med samma månad 2023. Minskningen motsvarar 1,8 procent och finns bland visstidsanställda och timavlönade. Andelen heltidsanställda är oförändrad och var 90 procent för tillsvidareanställda, varav för kvinnor 89 procent och för män 95 procent. Andelen män var i april 21 procent av totalt antal anställda.

Övertidstimmar ackumulerat för januari till mars är 22 procent lägre än samma period föregående år och i andel av utförd tid utgör övertidstimmar 1,3 procent.

Extern personalomsättning, inklusive ålderspension, var i genomsnitt 8,8 procent och har minskat med 1,2 procentenheter jämfört med föregående tolv månaders period. Andel avgångar med ålderspension har under motsvarande period minskat med 0,3 procentenheter till 1,8 procent. Sedan början av 2023 har VGR:s förvaltningar visat en gradvis sjunkande extern personalomsättning, vilket gäller för majoriteten av yrkesgrupperna. Den högsta externa personalomsättningen återfinns inom personalgrupperna rehabilitering och förebyggande, tandläkare, undersköterskor, sjuksköterskor och barnmorskor. Personalomsättningen för dessa personalgrupper har sjunkit. Lägst personalomsättning återfinns inom grupperna sjukhustekniker/labpersonal, teknik, hantverkare och läkare.

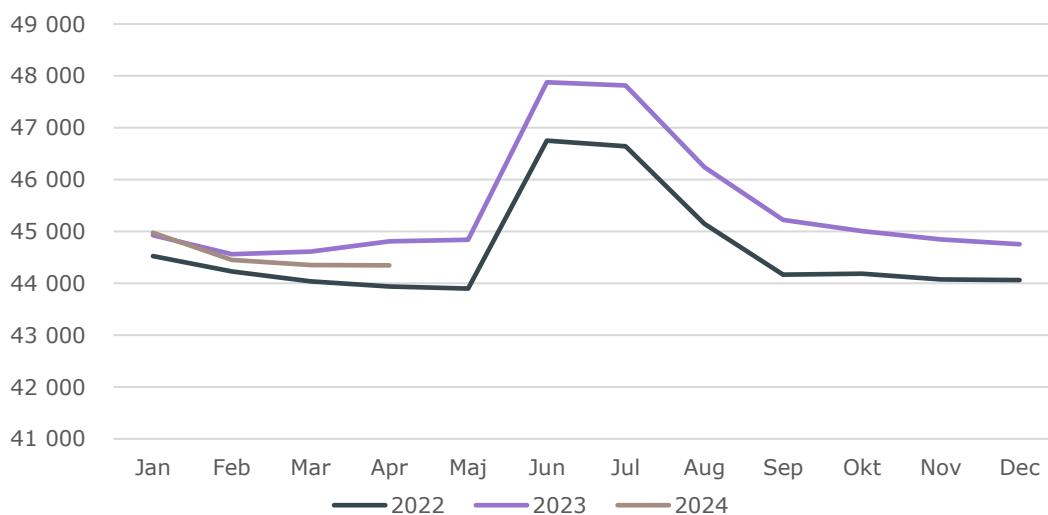

Personalstruktur

Nettoårsarbetare är antalet anställningar justerat för sysselsättningsgrad och frånvaro som omfattar hela månaden, dock ej semester. För timavlönade redovisas antalet arbetade timmar dividerat med 165. Antalet nettoårsarbetare i VGR:s förvaltningar är i april 2024 467 färre än i april 2023, en minskning motsvarande 1,0 procent. Minskningen återfinns bland visstidsanställda och timavlönade.

Antalet nettoårsarbetare har de senaste månaderna legat på en lägre nivå jämfört med föregående år. Minskningen av nettoårsarbetare hänger till största delen samman med att färre blivit anställda.

Diagram 1: Nettoårsarbetare i VGR:s förvaltningar

Minskningen av antal nettoårsarbetare har huvudsakligen skett inom hälso- och sjukvården och de vårdnära yrkesgrupperna undersköterskor med flera, medicinska sekreterare med flera samt rehabilitering och förebyggande. Sjuksköterskor och barnmorskor visar en högre nivå mot april 2023. Ökningen inom serviceverksamheter avser främst förvaltningen fastighet, stöd och service. Inom

regiongemensamt återfinns ökningen främst inom regionstyrelsen och där i koncernstab digitalisering.

Tabell 2. Nettoårsarbetare per verksamhetsområde per april 2023 exklusive VGR:s bolag

	April 2024	April 2023	April 2023	Förändring	Förändring %
Hälso- och sjukvård	37 859	38 523	38 523	-664	-1,7
Regional utveckling	842	844	844	-2	-0,3
Serviceverksamheter	3 843	3 765	3 765	79	2,1
Regiongemensamt	1 802	1 681	1 681	120	7,1
Totalt förvaltning	44 346	44 813	44 813	-467	-1,0

Tabell 3. Nettoårsarbetare per personalgrupp per april 2024 exklusive VGR:s bolag

	Antal	Andel män %	Andel av totalt %	Förändring	
				Antal	%
Sjuksköterskor, barnmorskor	10 856	13,8	24,5	85	0,8
Undersköterskor m.fl.	6 814	14,7	15,4	-386	-5,4
Läkare	5 858	46,0	13,2	17	0,3
Tandläkare	735	30,9	1,7	-17	-2,2
Tandsköterskor, -hygienister m.fl.	1 588	1,9	3,6	-12	-0,8
Medicinska sekreterare m.fl.	2 800	3,8	6,3	-166	-5,6
Rehabilitering och förebyggande	3 835	17,0	8,6	-104	-2,6
Sjukhustekniker/labpersonal	2 126	32,3	4,8	6	0,3
Utbildning, kultur och fritid	593	29,4	1,3	6	0,9
Teknik, hantverkare	1 608	73,5	3,6	108	7,2
Kök, städ, tvätt	1 512	28,5	3,4	-34	-2,2
Administration	6 019	24,7	13,6	30	0,5
Totalt	44 346	22,9	100,0	-467	-1,0

Ekonomi

Västra Götalandsregionen omsätter cirka 80 miljarder kronor. Merparten av finansieringen består av skatteintäkter och olika typer av statliga bidrag, men också intäkter från biljettförsäljning och patientavgifter.

Tillsammans arbetar vi för en god ekonomisk hushållning med största möjliga nytta för regionens invånare.

Ekonomi

Samhällsekonomis utblick och omvärld

Regionerna gick in med stora underskott från 2023, vilket gav besvärliga förutsättningar inför 2024. Skälet är främst svag ökning av skatteintäkterna och ytterligare kostnadsökningar för pensionerna som främst beror på inflationen under 2023. I princip alla regioner arbetar med att få ned kostnadsnivån, som har ökat snabbt de senaste åren, och blivit för hög för att få ihop ekonomin på längre sikt. 2024 är andra året i rad då kommuner och regioner påverkas av reallt urholkade skatteintäkter, på grund av att skatteunderlaget ökar långsammare än normalt samtidigt som sektorn fortsätter påverkas av höga kostnadsökningar främst från pensionskostnaderna. Detta innebär ett sammantaget negativt resultat i regionerna, trots höjt statsbidrag och att regionerna genomför omfattande åtgärder för att få ner kostnaderna. I år dämpas inflationen i flertalet av världens ekonomier och stabiliseras nära inflationsmålen, vilket får flera centralbanker att sänka styrräntorna. Det gör att den globala efterfrågan gynnas, men stimulansen blir liten jämfört med föregående års åtstramning. De högre prisnivåerna ligger kvar och det tar tid innan räntesänkningarna ger full effekt. Den globala tillväxten tar därför fart först 2025. BNP-tillväxten i Sverige dämpades mer än i stora delar av omvärlden 2022–2023, mycket beroende på högre räntekänslighet. Svensk ekonomi har legat före andra länder i nedgångsfasen och troligen kommer uppgången tidigare, men kommer att dröja till 2025 innan de lägre räntorna slår igenom och tillväxten tar fart ordentligt. Många bedömare menar att den nuvarande situationen i vissa delar skiljer sig från andra lågkonjunkturer eftersom det rör sig om en minskad efterfrågan på varor och tjänster. Kraftig pristillväxt, ökade räntekostnader, minskade reallöner och oro inför framtiden gör att konsumenterna håller i pengarna. Detta medför att efterfrågan på varor och tjänster i svensk ekonomi minskar och den ekonomiska aktiviteten sakta avtar.

Resultat

Koncernen redovisar ett delårsresultat efter finansiella poster på -488 mnkr. Resultatet avviker positivt i förhållande till budget med 708 mnkr, men är 76 mnkr bättre jämfört med motsvarande period föregående år. Detta förklaras till huvudsak av värdeuppgången på de finansiella placeringarna samt högre generella statsbidrag än budgeterat.

Koncernens underliggande resultat exklusive jämförelsestörande poster uppgår för delåret till -1 423 mnkr, vilket avviker negativt i förhållande till budget med 227 mnkr. Den jämförelsestörande posten uppgår till 935 mnkr och avser redovisad värdeökning på de finansiella placeringarna på grund av börsuppgången under årets första månader.

Årets inledning har fortsatt präglats av de stora ekonomiska utmaningarna framför allt inom sjukvården. Det omfattande arbetet med åtgärdsplaner för en ekonomi i balans börjar ge en liten effekt med en avtagande kostnadstakt, både inklusive och exklusive de stora pensionskostnaderna till följd av

- 1 423 mnkr
underliggande
resultat

den höga inflationen under föregående år, och ett lägre antal nettoårsarbetare än motsvarande period föregående år.

Tabell 4: Komprimerad resultaträkning (mnkr)

	Utfall per april 2024	Budget per april 2024	Budgetavvikelse belopp	Budgetavvikelse %
Verksamhetens intäkter	5 281	5 322	-41	-0,8%
Personalkostnader, inklusive inhyrd personal	-15 010	-14 477	-533	3,7%
Omkostnader	-12 906	-12 800	-105	0,8%
Av- och nedskrivningar	-1 069	-1 081	12	-1,1%
Verksamhetens nettokostnader	-23 703	-23 035	-668	2,9%
Skatteintäkter	18 081	18 122	-41	-0,2%
Kommunalekonomisk utjämning	2 605	2 570	35	1,4%
Generella statsbidrag	2 610	2 245	365	16,3%
SUMMA skatt, utjämning generella statsbidrag	23 296	22 936	359	1,6%
Verksamhetens resultat	-407	-99	-308	311,1%
Finansiella intäkter	1 026	32	995	3 145,2%
Finansiella kostnader	-1 107	-1 128	21	-1,9%
Årets resultat	-488	-1 196	708	-59,2%
Jämförelsestörande (värdeförändring finansiella placering)	-935			
Underliggande resultat	-1 423	-1 196	-227	

Verksamhetens intäkter

Såld vård

Såld vård uppgår till 773 mnkr vilket är 57 mnkr (8,0 procent) högre än budget. Jämfört med samma period föregående år har intäkterna minskat med 13 mnkr (-1,6 procent). Det är såld sjukhusvård som fortsatt ökar främst på Sahlgrenska Universitetssjukhuset där man genom specifika avtal med andra regioner i Sverige samt rikssjukvårdsuppdrag inom barnkardiologi, samt hjärt-, lever och lungtransplantation säljer vård. En mindre del av budgetavvikelsen förklaras även av att Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har ökade intäkter för samordnad utskrivning samt för varaktigt vårdbehov inom asyl.

Biljettintäkter

Biljettintäkterna uppgår till 1 368 mnkr och kommer till allra största delen från kollektivtrafiken och en mindre del från kulturverksamheterna. Utfallet understiger budget med 3 mnkr, vilket förklaras av något lägre biljettintäkter än budgeterat inom kollektivtrafiken. Periodutfallet är emellertid 78 mnkr högre än motsvarande period föregående år, vilket har sin förklaring i en fortsatt stabil återhämtning av resandet och något höjda biljettpriser. I april uppgick antalet delresor de tolv senaste månaderna till 325 miljoner, vilket kan jämföras med 355 miljoner innan

pandemin i februari 2020 och 208 miljoner resor när det var som lägst i mars 2021. Resandet uppgår därmed till cirka 92 procent av resandet innan pandemin och är på god väg att nå målet om återtagna resandevolymer.

Statsbidrag

Intäkterna för de riktade statsbidragen uppgår till 948 mnkr, vilket är 33 mnkr lägre än budget och 325 mnkr lägre än samma period 2023. Avvikelsen mellan utfall och budget beror främst på att statsbidraget Nära Vård blev 100 mnkr lägre än väntat. Statsbidraget för återhämtningsbonusen på 60,7 mnkr var inräknat i budget men har upphört för 2024. Skillnaden jämfört med samma period 2023 beror till största delen på att statsbidraget för Nära vård har halverats mot tidigare år. Prognosen visar mot ett överskott på 100 mnkr då de delvis prestationsersatta statsbidragen för ökad tillgänglighet och vårdplatskapacitet ger högre intäkter än budgeterat.

Verksamhetens kostnader

Personalkostnader

Personalkostnaderna inklusive inhyrd personal uppgår till 15 010 mnkr, vilket är 533 mnkr högre än budget och 898 mnkr högre än föregående år. Antalet nettoårsarbetare och antalet anställda sjunker jämfört med förra året men nivån är fortfarande hög och lönekostnaderna blir därför höga i förhållande till budgeten. Kostnaden för övertid är dock lägre än förra året liksom sjuklönerna. Pensionskostnaderna är också högre än budget och beror främst på förändringar i inkomstbasbeloppet. Övriga positiva trender är att kostnaderna för inhyrd personal fortsätter att sjunka och är 30 procent lägre än förra året.

Köpt vård

Kostnaden för köpt vård uppgår till totalt 2 442 mnkr vilket är 297 mnkr (13,8 procent) högre än budget samt 121 mnkr (5,2 procent) mer än motsvarande period föregående år.

Det är främst externt köpt specialistvård som ökat, där VGR genom externa vårdaktörer vill möjliggöra en högre måluppfyllelse av vårdgarantin och nå en högre tillgänglighet, delvis med anledning av att produktionen i egen regi inte når beställda volymer. Inom primärvården har kostnaderna för Vårdval Rehab ökat med 15 mnkr jämfört med föregående år genom en fortsatt ökad produktionstakt.

Läkemedel

Kostnaderna för läkemedel uppgår till totalt 2 363 mnkr, vilket innebär en negativ avvikelse mot budget med 77 mnkr. Jämfört med samma period föregående år har kostnaderna ökat med 8,7 procent, motsvarande 189 mnkr.

Kostnadsökningen finns framför allt på läkemedel inom läkemedelsförmånen. Prisökningar på receptläkemedel och volymökning för läkemedel mot hjärtkärlsjukdomar och diabetes (till följd av nya indikatorer och åldrande befolkning). Även kostnader för läkemedel utanför läkemedelsförmånen och inom smittskydd ökar. De största kostnadsdrivarna är cancerläkemedel, hematologiska behandlingar, läkemedel mot inflammatoriska sjukdomar och vid ADHD.

Ökade priser på läkemedel förklaras av ett antal omvärldsfaktorer, som inflation och svag kronkurs. Detta har också inneburit att apotekens handelsmarginal på läkemedel höjdes från mars.

Årets förändring i hantering av läkemedelsåterbäring innebär att 100 procent av eventuell återbäring tillfaller respektive förskrivande verksamhet. Det innebär att det är svårt att jämföra utfall mellan 2024 och tidigare år då 60–70 procent av återbäringarna gått till respektive verksamhet.

Trafikkostnader

Trafikkostnaderna uppgår till 3 122 mnkr, vilket understiger budget med 52 mnkr. Jämfört med motsvarande period föregående år har trafikkostnaderna ökat med 124 mnkr. Den allmänna kostnadsutvecklingen har stabiliserats och utvecklas något svagare jämfört med bedömningarna i budget.

Material och varor

Kostnaden för material och varor uppgår till 1 603 mnkr, vilket är en högre nivå än både årets budget och föregående års utfall. Störst ökning är för sjukvårds- och förbrukningsmaterial och framför allt för implantat, medicinska instrument och laboratorieartiklar. Detta förklaras med ett fortsatt högt kostnadsläge samt viss ökad produktion vilket medfört högre materialkostnader.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkterna för perioden uppgår till 18 081 mnkr, vilket är 41 mnkr lägre än budget och 589 mnkr högre än motsvarande period föregående år. Ersättningen genom den kommunalekonomiska utjämningen uppgår till 2 605 mnkr, vilket är 35 mnkr högre än budget och 254 mnkr högre än motsvarande period föregående år.

Det generella statsbidraget för läkemedelsförmånen uppgår för perioden till 2 111 mnkr och är 26 mnkr högre än budget och 165 mnkr högre än 2023 och mot bakgrund av förväntade högre läkemedelskostnader. Regeringen aviserade hösten 2023 om ett tillfälligt sektorsbidrag till hälso- och sjukvården för 2024. VGR budgeterade 480 mnkr och utfallet blev 498 mnkr. Utöver detta sektorsbidrag, beslutade regeringen i vårbudgeten om ytterligare ett sektorsbidrag på 6 mnkr till regionerna, där VGR förväntas erhålla 990 mnkr.

Finansiella intäkter och kostnader

De finansiella intäkterna för perioden är 1 026 mnkr och de finansiella kostnaderna uppgår till 1 107 mnkr.

De finansiella intäkterna består till stor del av värdeförändringar i de finansiella placeringarna. Innehaven har under perioden haft en värdeuppgång på 960 mnkr, varav 23 mnkr är realiserade. Det kan jämföras med samma period föregående år då placeringarna hade en värdeuppgång med 601 mnkr. De finansiella marknadernas utveckling ger stor effekt på resultatet eftersom tillgångarna redovisas till marknadsvärde. Värdeförändringar budgeteras inte vilket förklarar den stora avvikelserna mot budget. I de finansiella intäkterna ingår också fondrabatter och utdelningar med 31 mnkr, samt ränta på bankkonton med 32 mnkr.

Den största finansiella kostnaden är värdesäkringen av pensionskulden, som för perioden uppgår till 1 041 mnkr, vilket är något högre än samma period föregående år (828 mnkr) till följd av den högre inflationen. I de finansiella kostnaderna ingår också räntekostnader för lån på sammanlagt 35 mnkr, en ökning från föregående år (27 mnkr) på grund av ett högre ränteläge. Det finns även värdenedgångar i de finansiella placeringarna som uppgår till 25 mnkr.

Nettokostnadsutveckling

Under första tertialet 2024 uppgick verksamhetens kostnader till 28 984 mnkr och verksamhetens intäkter till 5 281 mnkr, vilket ger en nettokostnad på 23 703 mnkr. Nettokostnaderna är 1,6 procent högre än de totala skatteintäkterna. Utvecklingen av nettokostnaderna rullande tolv månader är 9,8 procent vilket är en på fortsatt hög nivå. De sammanvägda skatteintäkterna har under samma period ökat med 7,1 procent. Nettokostnadsutvecklingen har under de två senaste åren främst ökat på grund av högre personal- och pensionskostnader och ökad inflation.

Prognos

Koncernens ekonomiska helårsprognosen är -2 400 mnkr, vilket är i nivå med budget. Denna prognos baseras på att verksamhetens intäkter utvecklas i linje med budget, men där verksamhetens kostnader visar ökning mot budget med 2 400 mnkr. Detta visar att åtgärdsplanerna främst för sjukhusen inte bedöms få full effekt under året då kostnader för personal i prognosen avviker med 1 115 mnkr mot budget och inhyrd personal med 128 mnkr. Kostnaderna för pensionerna har ökat mot budget på grund av inflationen med 467 mnkr. Kostnaden för den köpta vården beräknas öka med 894 mnkr på helår för att hålla tillgänglighet och klara vårdgarantin. Kostnader för köp av tjänster, läkemedel och material ökar på grund av både volym och det högre prisläget. Övriga kostnader för trafik, lokaler och avskrivningar ligger i nivå med budget. Prognosen bygger på antagande om en oförändrad börsutveckling under resterande del av året.

Investeringar

Årets investeringar är budgeterade till 6 000 mnkr. Utfallet per april uppgick till 1 800 mnkr, vilket motsvarar en upparbetsgrad av 30 procent av årets budget. Årsutfall prognostiseras till 5 875 mnkr främst med anledning av att tidigare års förskjutna betalplaner för kollektivtrafikfordon förväntas sammanfalla under 2024 i en nivå väsentligt över budget.

Tabell 5: Uppföljning av investeringsutgifter 2024, inkl. investeringar utanför investeringsplan (mnkr)

	Utfall jan-april 2024	Budget 2024	Prognos 2024
Fastigheter	875	2 653	2 410
Utrustning	839	2 768	2 220
Fordon	87	579	1 245
Totalt	1 801	6 000	5 875

Inom fastighet förväntas ett utfall något lägre i förhållande till budget. Inom området syns avvikelser under året inom främst tre investeringsprojekt:

- *Förberedande arbeten Sahlgrenska Life* visar en prognos som är högre än budgeterat beroende på förskjutningar från 2023.
- *Spårvagnsdepå Ringön* prognostiseras ett utfall högre än årets budget efter en genomlysning av prognosen för projektet.
- *Nybyggnation av växthus och besökscentrum i Botaniska Trädgården* visar på motsatt effekt och projektet prognostiseras ett lägre utfall vid årets slut med anledning av att tredje etappen är försenad och leverans av växthuset har senarelagts. Projektets tidplan visar en förskjutning och beräknas färdigställas i april 2028.

För investeringar inom utrustning prognostiseras ett lägre utfall i förhållande till budgeterat, främst genom att VGR först nu har ett PC-avtal på plats och implementering pågår. Därefter beräknas de eftersläpande PC-utbytena komma i gång och pågå i hög takt de närmsta åren. En annan orsak till en lägre prognos än budget är att en del upphandlingar inom utrustning drar ut på tiden och inköpen i stället beräknas landa på 2025.

För investeringar inom fordon prognostiseras ett högre utfall än budget. Det beror på att tidigare års tidsförskjutningar inom spårvagnsprojekt förväntas falla ut under året.

Pensionsåtagandet

Prognosen för pensionsåtagandet 2024 uppgår till 59 765 mnkr inklusive löneskatt, varav pensionsavsättningen i balansräkningen utgör 37 396 mnkr och ansvarsförbindelsen 22 369 mnkr.

Ansvarsförbindelsen ligger utanför balansräkningen och omfattar pensioner intjänande före 1998. Jämfört med 2023 ökar kostnaden för ansvarsförbindelsen med 379 mnkr. Avsättningen ökar med 6 947 mnkr jämfört med 2023. Ökningen beror på inflationens påverkan på de parametrarna som ligger till grund för beräkningen av åtagandet.

Finansiell kapacitet

Kapitalförvaltning

VGR förvaltar sitt kapital i tre portföljer: Kassa-, likviditets- och pensionsportföljen. I kassaportföljen finns det dagliga kapitalbehovet, i likviditetsportföljen finns den likviditet som behövs på kort sikt för att säkerställa god betalningsberedskap och den likviditet som inte behövs de närmaste åren. I pensionsportföljen finns det kapital som behövs för att klara delar av pensionsförpliktelserna och har därför en längre placeringshorisont. Placeringarna görs i både aktiefonder, räntefonder och likvida medel på konton. Principer för hur kapitalet ska förvaltas regleras i finanspolicyn. Genom extern granskning har det säkerställts att finanspolicyn följs. Då likviditeten ökat under perioden har insättningar med 500 mnkr gjorts till likviditetsportföljerna. Omallokeringar för att minska andelen räntefonder exponerade mot svenska marknaden till förmån för utländska innehav har gjorts under perioden.

Den svenska och globala börsen har haft en positiv utveckling sen årets början, även om det periodvis varit nedgångar. Bidragande orsaker till bra börsutveckling är att inflationen sakta men säkert har gått ner samtidigt som centralbankerna börjar signalera att räntesänkningar är inom räckhåll, även om det kan dröja något längre innan räntesänkningar kan göras i USA då konjunkturen är starkare där än i Sverige och Europa. Det globala indexet (MSCI All Countries) har stigit med 14,7 procent och det svenska breda indexet (SIX PRX) har stigit med 8,1 procent. Aktiefonderna i portföljerna har därmed haft positiv avkastning. På räntemarknaden har korträntor sjunkit och långräntorna ökat något och tillsammans med gynnsamma räntenivåer har också räntefonderna avkastat positivt totalt sett.

Tabell 6. Kapitalförvaltning per 30 april 2024

	Marknadsvärde	Årets avkastning (%)
Kassaportfölj	2 453	4,0
Likviditetsportfölj (kort och lång)	11 395	2,2
Pensionsportfölj	12 435	6,1
Totalt	26 283	4,2

Skuldförvaltning

Sedan 2018 har VGR en skuldportfölj, vilken startade med emissionen av en grön obligation på 1 mdkr. Under 2019 tog VGR över spårvagnsverksamheten från Göteborgs Stad och enligt beslut från regionfullmäktige kan investeringar i spårvägen ske med extern upplåning från Kommuninvest. Eftersom likviditeten har varit god har inga nya lån beslutats för 2024. Under perioden har 895 mnkr refinansierats. Skuldportföljen är per april 4 945 mnkr och snitträntan är 2,3 procent.

Tabell 7. Skuldförvaltning per 30 april 2024

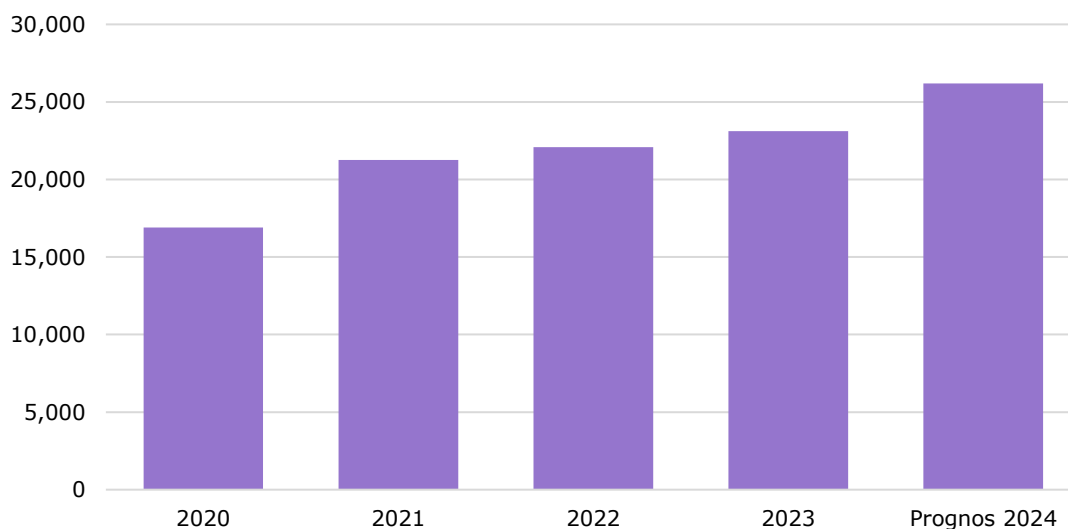
Skuldförvaltning	
Utestående skuld	4 945 mnkr

Snittränta	2,3 %
Räntekostnad (senaste 12 mån)	84 mnkr
Genomsnittlig räntebindning/kapitalbindning	1,8 år
Kapitalförfall inom 1 år	2 270 mnkr

Likviditet

Likviditeten, som utgörs av likvida medel på bankkonto och placeringar, uppgår till 26 283 mnkr, vilket är en ökning från årsskiftet med 3 163 mnkr. Likviditeten har påverkats positivt av främst ökade skatteintäkter och generella statsbidrag. Värdeförändringarna i de finansiella placeringarna har påverkat likviditeten positivt med 935 mnkr. Placeringarna av det totala kapitalet utgörs av 7 383 mnkr i aktiefonder, 16 410 mnkr i räntefonder och 2 490 mnkr på bankkonton. Vid utgången 2024 bedöms likviditeten bli 26,2 mdkr.

Diagram 2. Likviditet i VGR 2020–2024 (mnkr)

Balanskravsresultat

Balanskravsresultatet fastställs för varje enskilt år och avser VGR exklusive bolagen. Prognosen för årets resultat enligt balanskravet är negativt och uppgår till -3 346 mnkr. Balanskravsresultatet redovisas efter justering för den orealiserade värdeuppgången i kapitalplaceringarna med - 911 mnkr, samt återföring av tidigare års realiserade värdeförändringar i sålda innehav, vilket i april är 114 mnkr som ska återföras. VGR har inga tidigare underskott att täcka, men prognosen visar att balanskravet för helåret inte klaras.

Inför 2024 har fullmäktige beslutat att åberopa synnerliga skäl för att budgetera ett negativt resultat, med hänvisning till den tillfälligt ökade kostnaden för pensioner. De senaste åren har positiva resultat gett VGR en förstärkt finansiell kapacitet och möjlighet att stå emot tillfälliga ekonomiska påfrestningar utan att den långsiktiga betalningsförmågan urholkas. Sedan 2016 har soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen förbättrats med 36 procentenheter och nettolikviditeten har

ökat. Sammantaget bedömde regionfullmäktige det som rimligt att hantera det negativa balanskravet genom underskott. Även om en tillfällig underbalansering var motiverad för 2023 och 2024, betonade regionfullmäktige vikten av att VGR därefter återgår till en ekonomisk förvaltning med positiva resultat och en fortsatt förbättrad soliditet.

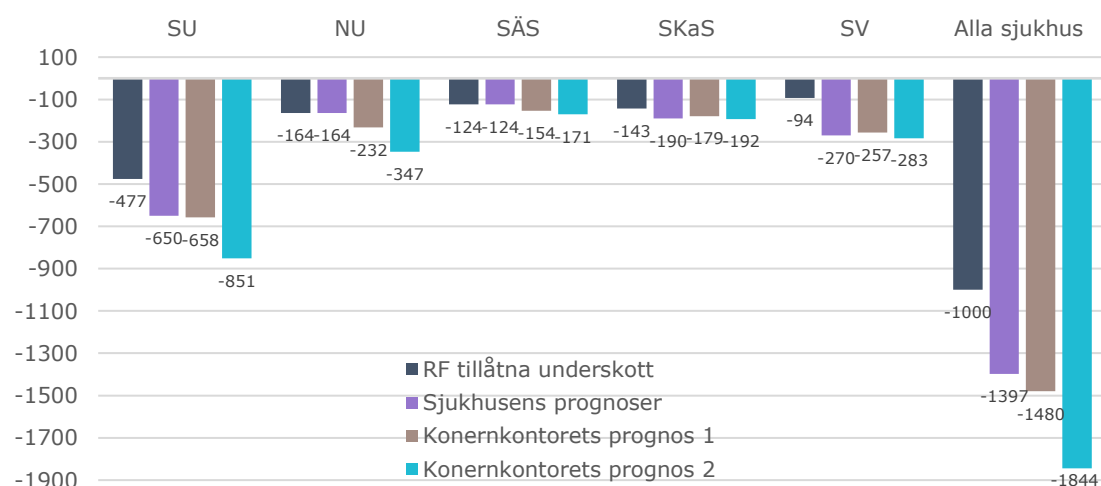
Verksamhetens ekonomiska situation

Hälso- och sjukvård

Året inleddes likt 2023 med en fortsatt ansträngd ekonomisk situation för hälso- och sjukvården. Det gäller främst sjukhusen i egen regi, även om ett visst trendbrott kunde ses sista kvartalet 2023. Till och med april har hälso- och sjukvårdens förvaltningar en negativ budgetavvikelse på -384 mnkr. Totalt för sjukhusen inklusive Sahlgrenska International Care är motsvarande avvikelse ca -518 mnkr, vilket helt kan hänföras till personalkostnader inklusive inhyrd personal. Detta trots att antalet nettoårsarbetare på sjukhusen fortsätter att minska mot föregående år och är 476 färre.

Regionfullmäktige har beslutat om tillskott 2024 avseende det förstärkta sektorsbidraget på 990 mnkr. Sjukhusen tilldelas 780 mnkr av statsbidraget, Regionhälsan 37 mnkr, Habilitering & Hälsa 23 mnkr samt Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden 150 mnkr. I april påverkade sektorbidraget resultatet positivt med 330 mnkr för hälso- och sjukvården varav 260 mnkr för sjukhusen. Regionfullmäktige har dessutom beslutat om tillåtna underskott motsvarande 1 mdkr för sjukhusen 2024. Dessa ekonomiska lättnader för 2024 har som syfte att möta de tillfälligt ökade kostnaderna. Däremot kvarstår regionfullmäktiges uppmaning om en ekonomi och verksamhet i balans vid ingången av 2025. Inget sjukhus har omhändertagit regionfullmäktiges uppmaning fullt ut. Det kommer krävas ytterligare strukturella åtgärder för en ekonomi i balans och sjukhusen har stora svårigheter att få effekt av redan beslutade åtgärder. Sjukhusens ekonomiska obalanser uppskattades i detaljbudget 2024 till -3,3 mdkr utan åtgärder. Den sammanlagda prognosen per april uppgår till ca -1,4 mdkr under förutsättning att åtgärder ger effekt på 1,75 mdkr.

Diagram 3: Sjukhusens prognoser i relation till de underskott som godkännts av regionfullmäktige samt Koncernkontorets två prognosscenarier (mnkr)

Vid en fortsättning av nuvarande ekonomisk utveckling finns risk för underskott på mellan -1,5 mdkr och -1,8 mdkr. Sjukhusens sammanlagda prognoser överskrider regionfullmäktiges tillåtna underskott med -397 mnkr. Detta innebär att sjukhusens åtgärder behöver få ett större ekonomiskt genomslag resten av året.

Tabell 8: Sammanställning avvikelse mellan sjukhusens prognoser och de underskott som godkänts av regionfullmäktige (mnkr)

	Sjukhusens prognos	Godkända underskott	Avvikelse
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	-650	477	-173
NU-sjukvården	-164	164	0
Södra Älvsborgs Sjukhus	-124	124	0
Skaraborgs Sjukhus	-190	143	-48
Sjukhusen i väster	-270	94	-176
Alla sjukhus	-1 397	1 000	-397

Åtgärder för ekonomi i balans

Sjukhusens sammanlagda åtgärder har haft ekonomisk effekt med 318 mnkr, vilket endast motsvarar cirka 18 procent av åtgärdernas prognostiserade helårseffekt på 1 746 mnkr.

Tabell 9: Uppföljning åtgärder sjukhus (mnkr)

	Åtgärdseffekt per april	Åtgärdseffekt prognos	Effekt per april som andel av prognos
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	188	1 150	16 %
NU-sjukvården	29	140	21 %
Södra Älvsborgs Sjukhus	8	102	7 %
Skaraborgs Sjukhus	65	215	30 %
Sjukhusen i väster	28	139	20 %
Alla sjukhus	318	1 746	18 %

Om helårsprognosen för åtgärder uppnås innebär det en halvering av sjukhusens identifierade obalanser enligt sjukhusens detaljbudgetar. Det kräver dock ett mycket högre genomförande resten av året. Skaraborgs sjukhus har uppnått högst andel effekt utifrån sin prognos, 30 procent, jämfört med Södra Älvsborgs sjukhus som har lägst andel uppnådd effekt av årsprognosen med endast 7 procent. Största delen av Skaraborgs sjukhus åtgärder är hänförliga till strukturförändringen med koncentration av akutsjukvården i Skövde samt en stigande trend avseende personalomsättningen kopplat till denna omställning. Södra Älvsborgs sjukhus har däremot en sjunkande trend avseende personalomsättningen, vilket resulterar i lägre ekonomisk effekt på personalsidan.

Tabell 10: Sjukhusens ekonomiska effekter av åtgärder samt prognos för helår per förbättringsområde (mnkr)

	Åtgärdseffekt per april	Åtgärdseffekt prognos	Effekt per april som andel av prognos
Effektivitet, produktion och uppdrag	62	552	11 %

Material, hjälpmedel, lokaler, läkemedel	50	191	26 %
Personal	186	906	21 %
Övrigt	21	99	21 %
Summa	319	1 748	18 %

Den största ekonomiska effekten av åtgärder finns inom personalområdet.

För att få ned kostnaderna ytterligare och arbeta med koncerngemensamma lösningar startade 2023 Regional särskild ledning för ekonomi i balans och i december beslutades det om en genomförandeplan för att nå en ekonomi i balans där ekonomiska effekterna väntas de kommande åren.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Delårsresultatet var -337 mnkr och budgetavvikelsen -228 mnkr, vilket motsvarar 3,1 procent av omsättningen. Avvikelsen finns främst inom personalkostnader inklusive inhyrd personal på -281 mnkr. Antalet nettoårsarbetare är 199 färre mot samma period föregående år, men inte i nivå med budget. Förvaltningens helårsprognos är -650 mnkr, vilket är -173 mnkr högre än det av regionfullmäktige tillåtna underskottet på -477 mnkr.

NU-sjukvården

Delårsresultatet var -104 mnkr och budgetavvikelsen -77 mnkr, vilket motsvarar 3,8 procent av omsättningen. Avvikelsen finns främst inom personalkostnader inklusive inhyrd personal på -77 mnkr. Antalet nettoårsarbetare är 30 fler jämför mot samma period föregående år. Förvaltningens helårsprognos är -164 mnkr, vilket är i nivå med det av regionfullmäktige tillåtna underskottet.

Södra Älvsborgs Sjukhus

Delårsresultatet var -103 mnkr och budgetavvikelsen -61 mnkr, vilket motsvarar 4,0 procent av omsättningen. Avvikelse finns främst inom personalkostnader inklusive inhyrd personal på -68 mnkr. Antalet nettoårsarbetare är 81 färre mot samma period föregående år, men inte i nivå med budget. Förvaltningens helårsprognos är -124 mnkr, vilket är i nivå med det av regionfullmäktige tillåtet underskott.

Skaraborgs Sjukhus

Delårsresultatet var -97 mnkr och budgetavvikelsen -66 mnkr, vilket motsvarar 3,7 procent av omsättningen. Avvikelsen finns främst inom personalkostnader inklusive inhyrd personal på -78 mnkr. Antalet nettoårsarbetare är 185 färre än samma period föregående år, men inte i nivå med budget. Förvaltningens helårsprognos är -190 mnkr, vilket är -47,5 mnkr högre än det av regionfullmäktige tillåtna underskottet på -142,5 mnkr.

Sjukhusen i väster

Delårsresultatet var -125 mnkr och budgetavvikelsen -88 mnkr, vilket motsvarar 7,6 procent av omsättningen. Avvikelsen finns främst inom personalkostnader inklusive inhyrd personal på -68 mnkr. Antalet nettoårsarbetare är 41 färre mot samma period föregående år, men inte i nivå med budget. Förvaltningens helårsprognos är -

270 mnkr, vilket är -176 mnkr högre än det av regionfullmäktige tillåtna underskottet på -94 mnkr med.

Närhälsan

Delårsresultatet var -20 mnkr och budgetavvikelsen 66 mnkr, vilket motsvarar 3,3 procent av omsättningen. Avvikelsen finns främst inom personalkostnader inklusive inhyrd personal på 55 mnkr. Antalet nettoårsarbetare är 126 färre mot samma period föregående år och bidrar till den positiva avvikelsen. Förvaltningens helårsprognos är - 80 mnkr, vilket är i nivå med årsbudgeten.

Regionhälsan

Delårsresultatet var 7 mnkr och budgetavvikelsen 29 mnkr, vilket motsvarar 4,5 procent av omsättningen. Avvikelsen finns främst inom intäkter där drygt 12 mnkr avser sektorsbidraget. Antalet nettoårsarbetare är 8 färre mot samma period föregående år. Förvaltningens helårsprognos är 11,9 mnkr.

Regional utveckling, kollektivtrafik & kultur

Det ekonomiska läget har stabiliserats under årets första månader för flera av verksamheterna inom regional utveckling. Arbetet med beslutade åtgärdsplaner börjar ge effekt och prognoserna ser något mer positiva ut än tidigare.

Miljö- och regionutvecklingsnämnden

Miljö- och regionutvecklingsnämnden visar ett ackumulerat resultat på -7,6 mnkr per april och en budgetavvikelse på 20,8 mnkr. Den positiva avvikelsen baserar sig främst på att en större del av de statliga projektmedlen har kunnat nyttjas under första kvartalet och periodisering av budgeten.

Miljö- och regionutvecklingsnämnden prognostiserar ett nollresultat för 2024.

Kulturnämnden

Kulturnämndens positiva resultat för perioden på 1 mnkr ligger i nivå med budget. Jämfört med motsvande period föregående år är utfallet påverkat av ökade bidrag av såväl riktade statsbidrag som regionbidrag, vilket gör att både intäkter och kostnader är något högre.

Kulturnämnden prognostiserar ett nollresultat för 2024.

Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden

Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden visar ett positivt resultat på 40 mnkr per april, vilket motsvarar en lika stor budgetavvikelse. Den positiva avvikelsen beror bland annat på att cirka 13 mnkr för avslutade projekt har återförts samt att nämndens kostnader för projekt förväntades bli högre än periodens utfall.

Kulturnämnden prognostiserar ett positivt resultat på 20 mnkr för 2024.

Styrelsen för naturbruk

Det samlade resultatet efter april visar ett underskott på -1,1 mnkr, vilket är 2,2 mnkr bättre än budget. Både intäkter och övriga kostnader kommer att öka till hösten till följd av att elevunderlaget ökar snabbare än beräknat på Axevalla

Hästcentrum. Under året kommer byggnationen på Axevalla Hästcentrum färdigställas och den extra investeringsram om 16 mnkr för utrustning som tilldelats förvaltningen kommer att nyttjas under året.

Styrelsen för naturbruk prognostiserar ett nollresultat för 2024.

Styrelsen för Göteborgs botaniska trädgård

Botaniska trädgården visar ett positivt resultat per april på 0,7 mnkr. Jämfört med budget är detta en positiv avvikelse på 1,1 mnkr, vilket främst beror på ökade projektmedel.

Från och med 2024 har Botaniska erhållit en utökad ekonomisk ram från miljö- och regionsutvecklingsnämnden där en stor del har avsatts för att täcka kostnader för växthusprojektet.

Botaniska prognostiserar ett resultat på 0,4 mnkr för 2024.

Styrelsen för folkhögskolorna

De ekonomiska förutsättningarna för 2024 års budget var utmanande. Miljö- och regionutvecklingsnämnden beslutade att tillföra ytterligare 8,2 mnkr varför styrelsen har en budget i balans 2024.

Turistrådet Västsverige AB

Årets första fyra månader visar på en ekonomi i balans och verksamheten har kunnat löpa på enligt plan. Delårsresultatet på 0,1 mnkr ligger helt i linje med budget och prognos för 2024.

Turistrådet prognostiserar ett nollresultat för 2024.

GöteborgsOperan AB

En åtgärdsplan beslutades på styrelsemötet den 2 februari 2024. Enligt denna åtgärdsplan ska ekonomin förbättras under åren 2024–2027 genom ytterligare effektiviseringar, vissa justeringar i utbudet samt ökat intäktsfokus. Detta bör skapa en ekonomi i balans 2027.

Under de år som arbetet med åtgärderna pågår kommer GöteborgsOperan gå med förlust. Därför beslutade Regionfullmäktige den 1 februari att utfärda en kapitaltäckningsgaranti omfattande 50 mnkr till styrelsen för GöteborgsOperan AB att gälla till och med mars 2027.

GöteborgsOperan prognostiserar ett resultat på -30 mnkr 2024.

Göteborgs Symfoniker AB

Resultatet per 30 april är -1,4 mnkr, vilket innebär en positiv budgetavvikelse på cirka 4,5 mnkr. Kostnaderna under perioden varit lägre än budget.

I prognosen som gjorts efter aprilresultatet visas ett beräknat helårsresultat före skatt och upplösning av reserver på -4,9 mnkr, jämfört med budget -5,2 mnkr. Regionfullmäktige har beviljat en upplösning av reserver på 5,2 mnkr. Som

prognosen ser ut nu behöver enbart 5 mnkr lösas upp för att nå ett nollresultat efter skatt.

Film i Väst AB

Resultatet för perioden var 7,9 mnkr.

Intäkterna från samproduktioner förväntas bli lägre än under tidigare år. Samproduktionskostnaderna står för den största delen av kostnaderna med cirka 70 procent. Med minskade intäkter under 2024 kommer bolaget att möta utmaningar i att bibehålla samma produktionsvolym som tidigare.

Film i Väst prognostiserar ett nollresultat för 2024.

Regionteater Väst AB

Resultatet för perioden var 0,5 mnkr. Prognosen för helåret är 0,1 mnkr.

Styrelsen för kulturutveckling

Resultatet per april är positivt med 2,7 mnkr. Budgetavvikelsen är positiv med 0,6 mnkr.

Förutsättningarna 2024 är fortsatt utmanande och ställer krav på kontinuerliga effektiviseringar och åtgärder för att kunna bibehålla en ekonomi i balans. Processen för att hitta ny huvudman för Studio västsvensk konservering har fortsatt under 2024.

Kulturutveckling prognostiserar ett nollresultat för 2024. Prognosen inkluderar ej Studio västsvensk konservering (SVK).

Västtrafik AB

Västtrafik redovisar ett resultat före driftsbidrag per april uppgående till -1 907 mnkr, vilket innebär en positiv avvikelse mot budget med 130 mnkr.

Intäktarbetet fortskrider och kostnaderna avviker positivt. Den tidigare kraftiga utvecklingen av index som påverkar trafik kostnaderna har stannat av och visar på minskad ökning och större stabilitet.

Västtrafik prognostiserar ett positivt resultat på 182 mnkr.

Finansiell rapportering

The background features a grid of rounded rectangular shapes in four colors: dark blue, pink, brown, and light grey. The top half is a large dark blue rectangle with rounded corners. Below it, the space is divided into a grid of rounded rectangles. The first row consists of a pink rectangle, a brown rectangle, and a light grey rectangle. The second row consists of a dark blue rectangle, a pink rectangle, and a light grey rectangle. The third row consists of a brown rectangle and a dark blue rectangle.

Finansiell rapportering

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2024 jan-apr	Budget 2024 jan-apr	Utfall 2023 jan-apr	Prognos 2024	Budget 2024
Patientavgifter	549	522	513	1 600	1 545
Såld vård	773	716	786	2 320	2 269
Försäljning av varor och tjänster	590	676	540	1 855	2 014
Riktade statsbidrag	948	981	1 273	3 043	2 943
Biljettintäkter	1 368	1 371	1 290	3 957	3 931
Övriga intäkter och bidrag	1 054	1 055	1 012	3 177	3 163
Summa verksamhetens intäkter	5 281	5 322	5 415	15 951	15 866
Personalkostnader inklusive inhyrd personal	-15 010	-14 477	-14 112	-43 599	-41 943
Köpt vård	-2 442	-2 145	-2 321	-7 325	-6 432
Direkta trafik kostnader	-3 122	-3 174	-2 997	-9 434	-9 508
Köp av tjänster	-1 220	-1 157	-1 174	-3 750	-3 519
Läkemedel	-2 363	-2 286	-2 175	-7 056	-6 950
Material och varor	-1 603	-1 578	-1 563	-4 801	-4 697
Lämnade bidrag	-567	-756	-636	-1 980	-2 181
Lokal- och energikostnader	-831	-852	-764	-2 624	-2 677
Övriga kostnader	-759	-853	-799	-2 340	-2 564
Summa verksamhetens kostnader	-27 916	-27 277	-26 541	-82 909	-80 471
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 069	-1 081	-973	-3 226	-3 264
Verksamhetens nettokostnader	-23 703	-23 035	-22 098	-70 184	-67 869
Skatteintäkter	18 081	18 122	17 492	54 390	54 365
Kommunalekonomisk utjämning	2 605	2 570	2 316	7 816	7 710
Generella statsbidrag	2 610	2 245	1 946	7 819	6 734
Summa skatt, utjämning, generella statsbidrag	23 296	22 936	21 755	70 025	68 809
Verksamhetens resultat	-407	-99	-344	-159	940
Finansiella intäkter	1 026	32	645	1 128	94
Finansiella kostnader	-1 107	-1 128	-865	-3 369	-3 385
PERIODENS RESULTAT	-488	-1 196	-564	-2 400	-2 351

Kassaflödesanalys

Mnkr	2024 jan-apr	2023 jan-apr
Löpande verksamhet		
Periodens resultat	-488	-564
Investeringsbidrag	-21	-20
Avskrivningar, nedskrivningar	1 069	973
Utrangeringar	45	7
Orealiserade kursförändringar	-911	-597
Upplösning bidrag infrastruktur	15	15
Avsättningar	2 231	1 756
Reavinster/-förluster sålda anläggningstillgångar	0	-3
Reavinster/-förluster sålda finansiella tillgångar	-23	-5
Kassaflöde från löpande verksamhet före förändring av rörelsekapital	1 916	1 562
Förändring rörelsekapital		
Ökning(-)/minskning(+) förråd	-17	38
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	1 935	1 350
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder	187	-149
Övriga rörelsekapitalpåverkande poster	1	10
Kassaflöde från löpande verksamhet	4 022	2 811
Investeringsverksamhet		
Investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar	-1 813	-1 303
Försäljning av immateriella och materiella anläggningstillgångar	9	11
Investering i finansiella tillgångar	-4 013	-1 864
Försäljning av finansiella tillgångar	3 100	1 044
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-2 718	-2 112
Finansieringsverksamhet		
Ökning(-) långfristiga fordringar	-	-
Minskning(+) långfristiga fordringar	-	-
Ökning(+) långfristiga skulder	5	-
Minskning(-) långfristiga skulder	-14	-112
Justering för årets aktiverade investeringsbidrag	21	20
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	11	-92
KASSAFLÖDE	1 315	607
Ingående likvida medel	1 171	1 703
Utgående likvida medel	2 486	2 309

Balansräkning

Mnkr	2024 per april	2023 Bokslut
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Immateriella tillgångar	1 210	1 156
Materiella tillgångar		
- Byggnader och mark	25 778	25 388
- Maskiner och inventarier	11 525	11 264
- Finansiell leasing	587	602
Finansiella anläggningstillgångar	1 101	1 101
Summa anläggningstillgångar	40 202	39 512
Bidrag till infrastruktur	250	265
Omsättningstillgångar		
Förråd	566	549
Kortfristiga fordringar	5 720	7 655
Kortfristiga placeringar	23 797	21 949
Kassa och bank	2 486	1 171
Summa omsättningstillgångar	32 569	31 324
Summa tillgångar	73 021	71 101
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
Eget kapital		
Årets resultat	-488	-918
Resultatutjämningsreserv	165	165
Övrigt eget kapital	13 869	14 788
Summa eget kapital	13 546	14 034
Avsättningar		
Avsättningar pensioner	32 764	30 449
Övriga avsättningar	4 870	4 954
Summa avsättningar	37 634	35 403
Skulder		
Långfristiga skulder	6 062	6 072
Kortfristiga skulder	15 779	15 591
Summa skulder	21 841	21 663
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	73 021	71 101
Ansvarsförbindelse pensioner	22 369	21 990

Driftredovisning

mnkr	Utfall per april 2024	Budget per april 2024	Diff. Utfall budget	Prognos 2024	Budget 2024	Diff. prognos-budget
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD						
Företrädare						
Strategisk hälso- och sjukvårdsnämnd	13,0	0,0	13,0	15,0	0,0	15,0
Operativ hälso- och sjukvårdsnämnd	-199,4	-44,6	-154,8	-100,0	0,0	-100,0
Delregional nämnd, Norra	-0,9	0,0	-0,9	0,0	0,0	0,0
Delregional nämnd, Västra	-0,8	0,0	-0,8	0,0	0,0	0,0
Delregional nämnd, Göteborg	-0,6	0,0	-0,6	2,0	0,0	2,0
Delregional nämnd, Södra	-0,1	0,0	-0,1	1,5	0,0	1,5
Delregional nämnd, Östra	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
Utförare						
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	-334,0	-108,6	-225,4	-647,0	0,0	-647,0
NU-sjukvården	-104,4	-27,6	-76,8	-163,7	0,0	-163,7
Södra Älvsborgs Sjukhus	-102,8	-41,8	-61,0	-123,5	0,0	-123,5
Skaraborgs Sjukhus	-97,3	-30,9	-66,4	-190,0	0,0	-190,0
Sjukhusen i väster	-124,8	-36,5	-88,3	-270,0	0,0	-270,0
Närhälsan	-20,4	-86,3	66,0	-80,0	-80,0	0,0
Regionhälsan	7,4	-21,7	29,1	11,9	-2,9	14,8
Folk tandvården Västra Götaland	17,8	-12,0	29,9	20,0	-25,0	45,0
Habilitering & Hälsa	-2,8	-11,3	8,5	0,0	0,0	0,0
Koncernjustering hälso- och sjukvård	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
Summa hälso- och sjukvård	-949,7	-421,5	-528,2	-1 523,8	-107,9	-1 415,9
REGIONAL UTVECKLING						
Företrädare						
Miljö- och regionutvecklingsnämnd	-7,6	-28,4	20,8	0,0	0,0	0,0
Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnd	39,9	0,0	39,9	20,0	0,0	20,0
Kulturnämnden	1,1	-1,1	2,1	0,0	0,0	0,0
Utförare						
Naturbruksstyrelsen	-1,1	-3,3	2,2	0,0	0,0	0,0
Turistrådet Västsverige AB	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Göteborgs botaniska trädgård	0,7	-0,4	1,1	0,4	0,0	0,4
Styrelsen för folkhögskolorna	1,8	-3,0	4,8	0,0	0,0	0,0
Förvaltningen för kulturutveckling	2,7	2,1	0,6	0,0	0,0	0,0
GöteborgsOperan AB	-5,3	-6,2	0,9	-29,5	0,0	-29,5
Göteborgs Symfoniker AB	-1,4	-6,0	4,6	0,0	0,0	0,0
Film i Väst AB	7,9	15,0	-7,1	0,0	0,0	0,0
Regionteater Väst AB	0,5	-0,5	1,0	0,1	0,0	0,1
Västtrafik AB	173,4	43,2	130,2	181,7	0,0	181,7

Styrelsen för regionens tåg och spårvagnar	1,6	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0
Koncernjustering regional utveckling	-0,4	0,0	-0,4	0,0	0,0	0,0
Koncerneliminering obeskattade reserver	0,0	0,0	0,0	-4,0	-4,1	0,2
Summa regional utveckling	213,9	11,5	202,4	168,7	-4,1	172,8
SERVICEVERKSAMHETER						
Fastighet, stöd och service	12,9	-2,5	15,5	-23,7	0,0	-23,7
Försörjningsförvaltningen	10,3	-8,1	18,4	0,0	0,0	0,0
Hälsan och Stressmedicin	4,3	1,4	2,9	0,0	0,0	0,0
Summa serviceverksamheter	27,5	-9,2	36,8	-23,7	0,0	-23,7
REGIONGEMENSAMT						
Regionstyrelsen	123,5	-36,3	159,8	66,7	-112,3	179,0
Revisorskollegiet	0,3	-0,2	0,6	0,0	0,0	0,0
Patientnämnder	0,2	-0,7	0,8	1,0	0,0	1,0
Summa regiongemensamt	124,0	-37,2	161,2	67,7	-112,3	180,0
Koncernjustering verksamheterna	-4,8	0,0	-4,8	0,0	0,0	0,0
TOTALT FÖRVALTNINGAR OCH BOLAG	-589,1	-456,5	-132,6	-1 311,1	-224,3	-1 086,8
CENTRAL FINANSIERING						
Koncernbank	1 013,7	0,0	1 013,7	1 141,9	0,0	1 141,9
Moderförvaltning	-912,7	-739,3	-173,4	-2 335,3	-2 126,2	-209,0
Summa central finansiering	101,0	-739,3	840,3	-1 193,3	-2 126,2	932,9
Koncernjustering	0,0	0,0	0,0	104,4	0,0	104,4
TOTALT KONCERNEN	-488,0	-1 195,8	707,7	-2 400,0	-2 350,5	-49,5

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN